

OLAV

Johanna Schwarz, s. 3
Pater Damian saligkåret

Erwin Müller, s. 7
Inntrykk fra Filippinene

Biskop John W. Gran, s. 10
Pinsevigilie 1995 i Moster gamle kirke

Gunnel Vallquist om "Mémoires" av Elie Wiesel, s. 12
Minnets vaktare

Et moderne svensk benediktinerkloster, s. 14
Jomfru Marias Kloster i Mariavall

Baby Johannessen om Aage Haukens bok, s. 16
To oldkirkelige martyrer levendegjort

Blikk på tiden, s. 24
Tusen års fordommer

ST. OLAV

Spennende utspill!

For et par år siden ble uttrykket “ny økumenisk vinter” utmyntet og kom raskt i omløp. Omstendighetene omkring den påståtte vinter - som Roma ikke skulle være uten skyld i å ha manet frem - lar vi ligge. Men etter pave Johannes Paul IIs siste encyklika, *Ut unum sint*, skal ingen kunne snakke om økumenisk vinter. Ikke på katolsk hold i hvert fall. Her ligger det an til vårløsning!

For her - i denne første encyklika som helt er viet økumenikken, kristen enhet, - ber paven uttrykkelig om tilgivelse for den skyld den katolske kirke måtte ha for splittelse, fiendskap og andre “smertefulle minner” blant de kristne. Og - her kommer det store utspillet: For første gang åpner paven for teologisk diskusjon omkring hans eget embede - Petersembedet!

Ikke om embedet som sådant. Paven ville ikke vært katolikk om han stilte spørsmålstegn ved det! Men *måten* dette embedet utøves på, ikke bare kan, men *bør* diskuteres, skriver Johannes Paul II. Han er klar over at dette embedet - “Roma-biskopens enhetsembede” - ikke alltid har vært skjøttet slik at det virkelig tjente enheten. Og at mange ser paveembedet som et hinder på veien mot kristen enhet. Men: I egenskap av Peters etterfølger på Romas bispestol, “er jeg kalt til å utøve enhetens embede”, skriver paven. Og den oppgaven er “så enorm” at den makter han ikke alene. Det er heller ikke meningen. Vi må “selvfølgelig være sammen om” å finne ut hvordan dette embedet “best kan fylle den kjærlighetens tjeneste” det er ment å være.

Ordrett heter det i rundskrivet: “Kunne ikke det fellesskap som allerede består mellom oss, ufullkomment som det er, være anledning for de kirkelig ansvarlige og deres teologer til å få i gang en broderlig, tålmodig dialog; en dialog hvor vi, hinsides all gold polemikk, virkelig lytter til hverandre og ene og alene har Kristi vilje for sin kirke for øye, og lar oss gjennomtrengte av Jesu eget bønnerop: ‘at de alle må være ett, så verden må tro, at du har sendt meg?’”

Ordet dialog er både stikkord og refreng i denne encyklikaen. Og dialog mellom kristne er, ifølge paven, ikke et spørsmål om å bryne idéer mot hverandre, men å “utveksle gaver”. Å ta og gi. Ingen - uten Gud - har hele sannheten. Sammen fatter vi mer av den.

Under 1000-årsfeiringen på Moster minnet biskop John W. Gran i sin pinse-aftens preken om at de siste årtiers “små økumeniske skritt” har avstedkommet “langt, langt mer” av tilnærming mellom de splittede kirker enn århundrene før.

Hvor lang er veien frem? Eller, for å bruke pavens latin: *quanta est nobis via?* Selv har han festet blikket på år 2000. For det haster - av mange grunner. Haster med kristen enhet. Haster for troens skyld i en verden som langt på vei har vendt ryggen til tro og evangelium.

Pavens nye økumeniske utspill er spennende, modig, lovende. Mer beskjedent i stil og tone enn mangt som er kommet fra Roma i den senere tid. Og mer personlig.

Den økumeniske vinter er definitivt over. Ballen er på banen. Hvem fanger den opp?

Bønn for barna

Herre, vi ber for alle barn i verden, for de ufødte og de fødte, for dem som krigen har gjort foreldreløse, for barn som har gjennomgått traumatiske opplevelser som har merket dem for livet.

Vær dem nær, la dem ikke i stikken. Hjelp oss å bygge en barnevennlig verden. Og ta inn til ditt hjerte alle de barn som er myrdet og drept!

(Fra boken "Mein Gott, warum hast Du mich verlassen" av Manfred Desslers, Einhard-Verlag, Aachen 1995)

Johanna Schwarz: Pater Damian saligkåret

3

Første pinsedag var det høytid i Belgia; en av landets store sønner, pater *Damian van Veuster*, ble saligkåret. "Jeg lærte om pater Damian i folkeskolen, da jeg var ganske liten. Jeg har aldri glemt ham," forteller *Johanna Schwarz* i denne artikkelen. "Gleden var stor da jeg hørte han skulle motta en så stor æresbevisning av Kirken. Han er en viktig helgen i vår tid."

Første pinsedag var det høytid i Belgia. En av landets store sønner ble saligkåret. Det var meningen at høytideligheten skulle funnet sted i mai i 1994, men paven brøt beinet, og dermed ble seremonien utsatt. Saligkåring – kronen på et byggverk av eldgamle paragrafer og komplisert juss – løfter frem et menneskeliv og viser oss det som et eksempel.

Dette er ikke den første æresbevisningen som er blitt Pater Damian til del. Allerede mens han levet, ble han tildelt øygruppa Hawaiis fineste orden, og i 1950, da Hawaii ble den hittil siste staten i USA og fikk tillatelse til å stille opp statuer av to av sine fremste helter, ble pater Damian en av dem. Statuen hans er utført av en kvinnelig kunstner fra Venezuela. Hun har valgt å fremstille Damian i et seint stadium av leprasykdommen, med deformerte hender, unaturlig opphovnede ører og vansiret ansikt.

Josef de Veuster (Damian var klosternavnet hans) ble født i 1840 i en liten landsby i den flamske delen av Belgia. Faren hans var bonde. Det var mange søsken i familien, og flere av dem valgte ordenslivet. Men Josef hadde foreldrene håpet å få beholde på gården. Litt handels-

skole kostet de på ham, men tanken var at han skulle følge i farens spor og overta gården. Slik gikk det ikke. Allerede da han var 19 år gammel, følte han kallet til ordensliv så sterkt at han måtte følge det. Foreldrene lot seg overbevise, og han gikk inn hos brødrene i De Hellige Hjerters orden (samme orden som vår katolske Oslobiskop og flere av prestene våre). Til å begynne med var det de overordnedes mening at den unge mannen skulle bli legbror. Hans utdannelse var for begrenset til at de ville la ham få studere til prest. Men så sterkt var hans ønske og så ivrig var han, at den eldre broren hans, som allerede var opptatt i ordenen og hadde tatt klosternavnet Pamphile, tilbød seg å lære ham latin. Slik hadde det seg at Josef (Damian) fikk tillatelse til å begynne med teologistudiet.

I 1863 kom det bønn fra øygruppa der ordenen (populært kalt Picuspatrene) hadde misjonærer. Biskopen trengte flere medarbeidere. Men hvem skulle dra? Valget falt på Pamphile, som forberedte seg til å dra ut. Men før han kom så langt, ble han alvorlig syk, slik at reiseplanene måtte oppgis. Hvem skulle så dra i hans sted? Det visste Damian,

men han var en ung teologistudent. Dristig bestemte han seg for å henvende seg til ordenens øverste leder i Paris. Dette var på ingen måte imot hans lydighetsløfte. Men hans nærmeste overordnede likte dårlig at den unge teologistudenten fikk generalpriorens tillatelse til å dra ut. Dette var vel det første eksemplet på Damians problemer med de overordnede, som gjennom hele hans liv måtte slåss mot denne mannen som nøyaktig visste hva han ville, som sjelden eller aldri kjempet for sine egne rettigheter, men desto mer når han merket at andres behov ikke ble respektert.

Så reiste han ut sammen med andre brødre og noen søstre, og etter mange måneders sjøreise ankom de Honolulu i mars 1864. Det gikk ikke lang tid før Damian var presteviet og installert i sitt første distrikt. Der likte han seg godt, men han ble der ikke så lenge. En av hans brødre hadde fått et langt vanskeligere distrikt, som Damian - typisk for hans holdning til medmennesker - overtok for at hans ordensbror skulle få et lettere distrikt som han kunne makte. Tjenesten forutsatte lange reiser, av og til på hesteryggen, mange ganger til fots, men han hadde bestemt at hans sognebarn, som bodde spreidt, skulle ha besøk av ham så ofte han bare klarte det. Hans rent fysiske styrke kom vel med i dette harde arbeidet. På denne måten gikk det 9 år.

I pinsen i 1873 holdt biskopen prestemøte i Honolulu. Ett av problemene som der ble tatt opp, var situasjonen for katolikkene i lepra-

Vekkelsesbevegelser og/eller vanekristendom

“Det skjedde noe i forrige århundre som vi tilsynelatende ennå må bære konsekvensene av,” sier Knut A. Rydjord, generalsekretær i Norske Kirkeakademiers Fellesråd. “Den gang stod ikke kirketilhørighet og kirkegang i spenning til hverandre. Kirkegang var en god vane inntil de pietistiske vekkelsesbevegelser gjorde ‘vanekristendom’ til noe negativt og stilte krav om ‘personlig’ tro og religiøs opplevelse.

Da ble kirkene tømt for alle som ikke passet, og slikt gjør man ikke ustraffet, tvert om, man straffes i mange ledd. Og straffen er at det ble etablert en innenfor/utenforstruktur som ble Den norske kirkes skjebne, for ikke å si forbannelse. Fra å være et fristed, det mest åpne sted som fantes, stedet der menneskene så å si var fritatt fra navlebeskuende sentrering om egen religiøsitet og fikk gå sin Gud i møte - ble kirken stedet for dem som var innenfor. Og de som ikke var det, ble seg meget bevisst at de var utenfor.”

AFTENPOSTEN

Vekkelsesarven

“Det gode med arven fra de store vekkesene er fokuseringen på den personlige avgjørelsen,” sier Paul Leer-Salvesen, teolog og forfatter. “Livssyn og tro er ikke bare noe en kan overta bevisstløst fra tradisjonen. Det er også noe du må forholde deg til og velge. Det er noe du må gjøre til ditt eget.

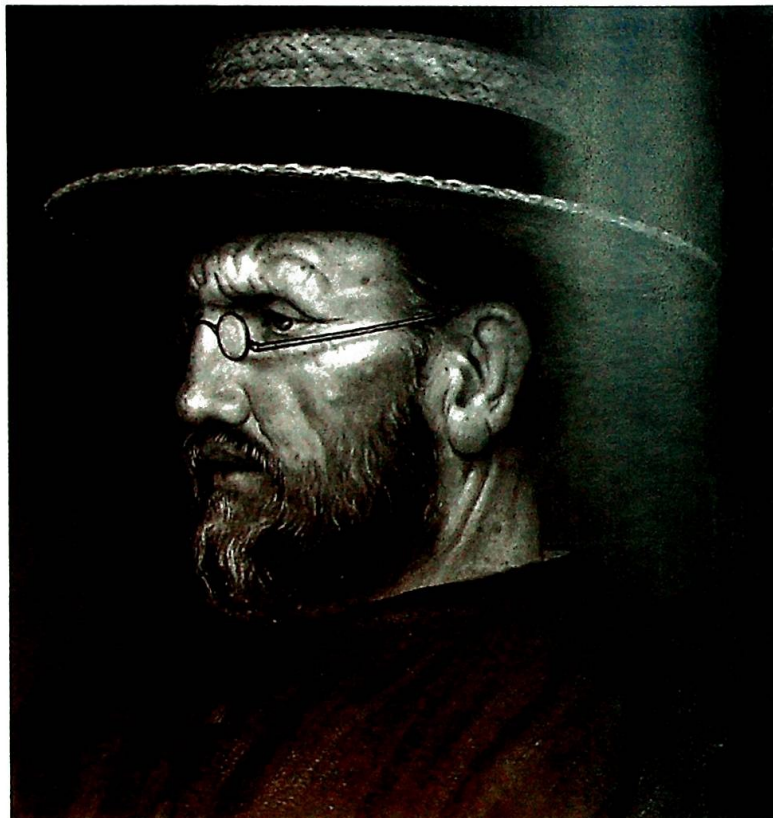
4

kolonien Kalawao på øya Molokai.

For oss nordmenn er denne sykdommen best kjent fordi en nordmann, Armauer Hansen, oppdaget leprabasillen. Men helt inn i vår tid har sykdommen vært uheldelig. Det eneste man kunne foreta seg mot den, var å begrense den ved å isolere de syke. I gammel kristen tid ble det lest dødsmesse over de syke før de ble sendt ut av samfunnsfellesskapet. Seinere ble det opprettet hospital for dem i kirkelig regi. Det norske navnet “spedalsk” hentyder til dette. Det tyske ordet “Aussatz” forteller om at slike mennesker ble utstøtt.

Til Hawaii kom sykdommen med koloniseringen, og de innfødte som ikke eide motstandskraft mot smitten, ble fryktelig rammet. Det eneste myndighetene kunne gjøre, var å spore opp de syke og tvinge dem til leprakolonien på Molokai. Kolonien Kalawao lå på en halvøy. På tre sider var havet. Den fjerde var begrenset av bratte fjell. Naturen hadde lagt forholdene til rette for et fengsel der de syke kunne isoleres nokså effektivt.

Det var katolikkenes situasjon i denne kolonien som ble drøftet på prestemøtet i 1873. De levde der isolert og uten prest. Biskopen erklærte at han ikke ville beordre noen til denne farlige, deprimerende oppgaven, men nesten samtlige tilstedeværende erklærte seg villige til å dra. Valget falt på Damian. Opprinnelig var det meningen at hver og en skulle bli bare en begrenset tid og så bli avløst, men slik gikk det ikke. Damian dro aldri tilbake til presteboligen og menigheten sin.

“En Vår Herres krangelfant til forsvar for de aller svakeste,” kaller Johanna Schwarz den belgiske presten Damian de Veuster som ble saligkåret første pinsedag.

Med sin bønnebok som eneste bagasje fulgte han sin biskop til leprakolonien der han kom til å arbeide i 16 år, helt til han selv, rammet av leprasykdommen, døde i den stille uken i 1889.

De syke i Kalawao levde under elendige forhold. Det materielle var en ting. Ikke fantes det rent vann. Ville man ha litt, måtte man bære det lang vei. Det ble vanskelig å få nok vann til skikkelig renhold. Ikke hadde de skikkelige boliger. Strå-

hyttene deres var fuktige og usunne. Ikke hadde de syke nok varme klær. Ikke fantes det ressurser på sykehuset der de aller dårligste holdt til. Dertil kom de friskes holdning til sykdommen. Merkelig nok var det de rike, friske hvites alminnelige oppfatning at sykdommen var en følge av manglende moral. (Da Pater Damian selv fikk sykdommen, var noen av hans motstandere øyeblikkelig ute med anklager som gikk på hans forhold til kyskhetsløftet.) I virkeligheten har det vist seg

Men det problematiske med vekkelsesarven er nettopp at den i så mange år har skapt skarpe kulturskiller i landet vårt. Disse skillene er myket opp de siste årene. Mange mennesker har funnet veien tilbake til Folkekirken, og har fått øynene opp for hvor sentral nettopp kristendommen er for vår kultur." FÆDRELANDSVENNEN

Om ritualer

"Det er flott at de lager livsritualer for dem som ikke tror på kristen tolkning," sier prost Sevat Lappegard om humanetikerne. "men de gjør seg selv til et religiøst system gjennom dem, blir selv et trossamfunn. Jeg synes Human-Etisk Forbund selv bekrefter at det ikke er mulig å drive et samfunn uten disse ritene." ØSTLENDINGEN

Hva er spesifikt krisent?

"Det som er spesifikt krisent, er ikke neste-kjærligheten, men fiendekjærligheten. Den sprenger alle politiske grenser og lar seg ikke klusse med. Ingen politiker kunne holdt Bergprekenen," sier Naturvernforbundets Dag Hareide i bladet "Brorskap", som utgis av Norges Kristne Arbeideres Forbund.

at sykdommen ikke er dramatisk smittsom, dersom man overholder enkle regler om hygiene. Dermed blir det klart at det er en de fattiges sykdom først og fremst.

Pater Damian så det som sin oppgave å arbeide for å bedre de materielle forholdene. Han krevde byggematerialer til skikkelige boliger for de syke. Han var selv med på byggearbeidene. De friskeste av de syke hjalp til. Han forlangte vannledning, slik at bl.a. sykehuset fikk nok vann til renhold. Han stelte selv med de sykes sår og var ikke redd for å ta i menneskene. Dette var viktig. Det å ta i hverandre er en viktig del av kulturen i dette landet. Å føle at ingen vil røre ved en, er det sterkeste uttrykket for at man er blitt nedverdiget til umenneskelighet.

Damian skrev mange brev hjem, ikke minst til broren Pamphile. Uten hans vitende og vilje ble brevene hans publisert i misjonsblader. Dermed ble hans arbeid og de sykes situasjon kjent i store deler av den katolske verden, og etterhvert begynte det å komme gaver. Fine amerikanske damer sendte umulige klær, men han fikk også pengegaver og ikke minst gjenstander til de kirkeene han bygget. Etterhvert kom det også mennesker som ville hjelpe.

På dette punktet ser vi en av Damians svakheter, som imidlertid var nokså opplagt på denne tiden. Han manglet fullstendig sans for økumenikk. Da det var snakk om at noen anglikanske søstre skulle komme og hjelpe til med å pleie de syke, var han svært bekymret. Han omtalte de andre misjonærenes arbeid på en svært negativ måte:

"kalvinistenes antimesse" er bare ett eksempel på nedsettende uttrykk som han brukte. Nå var ikke de forskjellige protestantiske gruppene noe bedre. Vi som er litt eldre katolikker, husker at det var slik mellom forskjellige kristne langt inn i vår egen tid.

I 1885 ble det klart at Pater Damian selv var blitt rammet av den alvorlige, uhelbredelige sykdommen. Men han hadde ikke en tanke på å følge rådet han fikk om å dra hjem til Europa og prøve å få skikkelig legehjelp. Han ville bli på sin post og var glad så lenge han klarte å lese messen. Han hadde innrettet barnehjem for foreldreløse gutter og jenter. Han arbeidet for sine syke så lenge han klarte det. Men de siste ukene var han sengeliggende, og i april 1889 var det slutt på et liv i de lidende medmenneskenes tjeneste. Han ble begravet under et stort tre i Kalawao. Men i 1936 ble hans bære ført hjem til Belgia. Kongen møtte frem i Antwerpen da skipet med Damians bære kom. Nå hviler han i klosterkirken i Leuven.

Jeg lærte om Pater Damian i folkeskolen, da jeg var ganske liten. Jeg har aldri glemt ham. Gleden var stor da jeg hørte at han skulle motta en så stor æresbevisning av Kirken. Han er en viktig helgen i vår tid. Leprasykdommen kan helbredes i dag. Det finnes medisiner som kan gi den syke helsen tilbake i løpet av et halvt år. Det står selvsagt på penger. Det er de rike landenes synd og skam at våpen sluker mer penger enn omsorgen for de syke i de fattige landene. Men selv i dag fin-

nes det alvorlig, smittsom, uhelbredelig sykdom også i de rike landene. HIV og AIDS er bare ett eksempel. Øyeblikkelig er vi der med vår tendens til å isolere og støte ut. Øyeblikkelig er vi på pletten med moralske spekulasjoner: de har seg selv å takke. Med sitt liv og sin død kan Damian lære oss at det ikke er slik vi bør se på våre medmennesker.

Samtidig lærer han oss noe annet i tillegg. Han var ingen mild og from type. Han kunne være sta og aggressiv når det var noe han ønsket å oppnå for sine syke. I et etterord til den seineste tyske utgaven av den beste Damian-biografien, forfattet av Gavan Daws, skriver Christian Feldmann, at Damian egentlig ikke var noe elskverdig menneske. Og han sier at mannen ikke hadde store muligheter til å slipe karakteren sin, fordi han i lange perioder arbeidet helt alene, og når han i korte perioder fikk medbrødre til hjelp, var de vel så vanskelige og kompliserte som han selv. I forbindelse med den siden i Pater Damians vesen er det en ting det er viktig å merke seg. Han var det jeg vil kalle "antipolitisk". Hverken som ordensmann eller borger fant han seg i å bøye seg for makten eller å ta hensyn til de større kravene til fortrenghet for de mindre. Han så ikke misjonens helhetlige behov. Det han så, var de syke som var betrodd ham. Han så ikke at myndighetene måtte ta hensyn til resten av øysamfunnet. Hvis helsebudsjettene ikke strakk til, var det bare å overskride dem. Slik ble han med sitt kanskje uslepne, krakilske vesen en intens forsvarsmakt for de syke og utstøtte. Ved at det

Nobelpris til undergrunnsavis?

Den tidligere undergrunnspublikasjonen "Den litauiske kirkes kronikk" som begynte å komme ut i 1972, og som i detalj avdekket brudd på menneskerettighetene i Sovjetunionen og oppfordret til motstand med fredelige midler, er foreslått som kandidat til Nobels fredspris, skriver Christ in der Gegenwart.

På tide med forandring?

Blant Egypts koptiske kristne vokser kritikken mot den måten patriarken utøver sitt embete på, ifølge kilder i Kairo. Og det er ikke bare den yngre generasjon som kritiserer Schenuda III for å ha en autoritær og sentralistisk lederstil.

Også innen denne tradisjonsrike kirke er det nå tid for forandring når det gjelder 'familieoverhodets' rolle, heter det. Det trengs "mer demokrati", mer medansvar og medbestemmelse for legfolket, og en tidsmessig modernisering av kirkens forvaltning. CHRIST IN DER GEGENWART

6

Etter 12 år blant de spedalske i Kalawao ble pater Damian selv rammet av sykdommen, men ble på sin post, uten tanke på å søke legehjelp i Europa slik han ble rådet til. Han døde i april 1889. Bildet er tatt noen uker før han døde.

internasjonale samfunnet beundret hans heroiske offervilje, klarte han dessuten indirekte å øve press på både myndigheter og åndelige overordnede. En Vår Herres kranglefant til forsvar for de aller svakeste.

For en flott helgen å be om forbønn, når man føler seg halvhjertet eller gjerne vil trekke seg unna!

Etter Pinse ...

Med Pinsen kommer Ånden.

Med Ånden blir Evangeliet forkynt for alle verdens folkeslag og med Ånden blir Kirken født.

Hva mener Jesus med sitt "evangelium"? Hva mener vi når vi taler om "Det glade budskap"?

Vi trenger å forstå og ikke misforstå.

Med sitt evangelium lover Jesus oss ikke at vi skal få det godt på denne jord. Heller tvertom. Han sier oss at den som vil være hans følgesvenn, skal få oppleve det han selv har opplevet. Disippelen er ikke bedre enn sin Mester. Han skal ta opp sitt kors og følge ham. Jesus sier aldri: "Dersom du følger meg, skal jeg spare deg for all ulykke, sykdom, nederlag, skuffelse i denne verden. Jeg skal gjøre deg lykkelig og trygg og skjenke deg fred." Jesus lover sine ikke fred, men heller strid, dersom de kjemper for hans sak på denne jord.

Med sitt evangelium garanterer heller ikke Jesus vår frelse. Han har aldri sagt: "Dersom bare du tror, sikrer jeg deg himmelen hinsides. Dersom verden er en tåredal, skal du få det godt senere; Forsmådd hernede kanskje, men salig, salig deroppe!" - Når noen spør ham om hvor mange blir frelst, svarer han med en utfordring: Arbeid på din frelse, for veien er smal og porten trang. Med andre ord, bannlys passiviteten. Bruk de evner du har fått, ha et sterkt mot og et levende håp og la så Guds nåde gjøre resten.

Nei, det vi trenger å forstå og ikke misforstå er dette: Evangeliet, utover ordene, er Ordet. Det glade budskap er i sin grunn aldri annet enn Jesus

selv - Jesus forkynt i Åndens kraft, Jesus levende, Jesus nærværende. Han er det Guds rike han selv forkynner. Hans er det ord Ånden sår i ditt hjertes åker, et såkorn sterkt. Hans er de hellige handlinger du møter på din vei. Du døpes og i Ånden ikles du Kristus. Du fermes og i Ånden styrkes du i Kristus. Om du synder, forlattes dine synder og du renses, forsones, fornyes i Ånden, forenes med Ham. Om syk, salves og styrkes du ved hans hånd. Vies du, bekrefte ditt Ja i Jesus, som i troskap ga seg hen for Bruden, Kirken. I ordinasjonen ble Jesu skaperord ditt ord, og ved ordet ble brød og vin hans legeme og blod. - Alt dette ved Ånden. Og brødet og vinen du mottar, er Jesus selv, hel og uavkortet, gitt i dine hender: Hans kropp og sjel, hans menneskenatur og hans guddomsnatur. Intet mindre. - Når du går, er han ditt *viaticum*.

Så gå den vei du skal gå, men gå med ham, Emmanuel, "Gud med oss". Alt i utgangspunktet sa han: "Følg meg", og du følger ham. Han er Hyrden, og han fører deg til Livets vann. Veien er steinete og lang - et livsløp langt. Men han er med deg. Hvert skritt skal du gå på dine egne ben, og sliten kan du bli. Men han er med deg.

Og husk: Ikke bare er Jesus ved din side der du går. Han som kaller seg Sannheten og Livet, kaller seg også Veien. Han er selve veien du går, så tung den enn kan virke til tider. Det er underveis at du blir frelst. Denne veien og ingen annen, ingen snarvei, er din frelses vei.

Dette er Det glade budskap. Så gå, og Ånden vær din styrke!

Ellert Dahl o.p.

Som tidligere tiders slaver

I Brasil lever over 25.000 landarbeidere som slaver og utnyttes på det mest brutale. Det dokumenteres i boken "Brasil - Landkonflikt", utgitt av den katolske kirkes organisasjon for pastoral omsorg for landbefolkningen. Størsteparten av slavene arbeider på sukkermarkene og i den helsefarlige fremstillingen av trekull. Et betydelig antall av disse "daglønnere" er barn. Væpnede vakter hindrer slavearbeiderne fra å flykte.

CHRIST IN DER GEGENWART

Forbehold mot legansatte

Hos Øst-Europas katolikker finnes en del forbehold overfor legfolk i lønnede kirkelige heltidsstillinger, forbehold som man ikke bør overse, erklærte erkebiskop Miloslav Vlk av Praha nylig. Man savner ofte en åndelig forming som går i dybden; kirkelig ansatte trenger ikke bare "fornuft og kunnskaper, men også holdninger og hjertelag".

De kristne i øst og vest bør lære av hverandre, det gjelder generelt, mener erkebiskop Vlk. "Vi i øst har levd førti år under lås og slå, vi har konsentrert oss for sterkt om oss selv." På den annen side kunne mange i vest ha noe positivt å lære av spiritualiteten hos de kristne i Øst-Europa.

CHRIST IN DER GEGENWART

Erwin Müller: Inntrykk fra Filippinene

7

Den tyske jesuitpateren Bernhard Ehlen sender hvert år gjennom organisasjonen "Leger for den 3. verden" flere hundre leger til hel-seprosjekter for de fattigste i Calcutta, Dacca, Manila og Mindanao på Sør-Filippinene. Legene arbeider gratis.

Tilfeldig havnet jeg på Filippinene og så en utfordring i å møte våre katolske søstre og brødre. Bildet av den katolske kirken i et land på overgangen mellom u- til i-land ble mer sammensatt enn forventet.

Filippinene er det eneste kristne landet i Asia med 85% katolikker, 5% andre kristne kirkesamfunn og 10% muslimer som for det meste bor i sør. Landet er sterkt preget av den lange spanske kolonitiden. Fra 1898 til 1948 var øyriket amerikansk. 300 år spansk konvent og 50 år Hollywood har etterlatt varige spor i hverdagen. Engelsk blir forstått stort sett overalt.

MANILA

Kjempebyen med kanskje 6 eller muligens 10 mill. innbyggere er en støyende kaotisk metropol, hvor minst 60% av befolkningen lever under fattigdomsgrensen - med stigende tendens.

Hvordan skal man oppdage det typisk filippinske levesettet? Tilfeldigheter bestemmer. Jeepney, sjåføren, var tydelig stolt over at jeg spurte etter kirken i Las Pinas, han slapp meg ut direkte foran inngangen. Søndag formiddag kan man under messen høre verdens eneste bambusorgel - materialet tåler klimaet og var billig i sin tid. Instrumentet ble for noen år siden restaurert, klangen er for europeiske ører kanskje noe skuffende. Kirken er

gammel og ærverdig, typisk spansk. Ingen ledige plasser, må presse meg inn forbi gamle og unge mennesker. Folk deltar aktivt i liturgien, jeg gleder meg mest over salmene. Så bæres offergavene inn. Liturgen stanser opp, setter seg foran alteret og venter. En gavepro-

sesjon kommer gjennom midtgangen med brød og vin, med blomster, grønnsaker, en liten sekk ris, penger. Presten tar imot og velsigner hver eneste gave og giver. Under Fader Vår tar alle hverandre i hendene "... som vi forlater våre skyldnere...".

Liturgien kjennes igjen, dog de enkle gestene fordyper tydelig meningen for meg. Kan vi lære noe?

ST. NINO

Knapt en time etter avgang fra Manila lander flyet i Cebu. I byens sentrum finner man meget lett Magellans kors. Portugiseren i Spanias tjeneste og hans misjonærer skal her ha plantet kristendommen

Fra "Søppelberget" i Manila der tusenvis av byens fattigste holder til. Hele 60 prosent av Manilas mellom 6 og 10 millioner innbyggere lever under fattigdomsgrensen, og tendensen er stigende. Foto: Caritas Norge.

Frykter økende organ-handel

Den Hellige Stol har appellert til FN om å bekjempe smugling av og handel med menneskelige organer. FN-folk i Roma frykter at Italia kan ble 'sorteringsplass' for menneskelige organer som kan stamme fra barn i den tredje verden som er kidnappet av velorganiserte forbryterbander, eller som rett og slett er blitt solgt til disse kartellene av lutfattige foreldre.

Organhandelen må blokkeres 'ved kildene', og det må settes en stopper for denne

uverdige utnyttelse av verdens fattigste, sa Den Hellige Stols representant ved FNs 4. konferanse om kriminalitetsforebygging som fant sted i Kairo i våres. Omtrent samtidig påpekte Vatikanradioen at i Asia hører ca. 100 millioner barn, mest piker, til gruppen "savnet". Ifølge FN-talsmenn er en del land som tidligere var en del av Sovjetunionen, engasjert i organhandel, sammen med land som Brasil, Mexico, Columbia og India.

CATHOLIC HERALD

Neapel satser på Billings-metoden

En måned etter at pavens encyklika "Livets evangelium", som bl.a. understreker kirkes forbud mot bruk av kunstig prevensjon, innviet erkebispedømmet Neapel et institutt som skal utdanne lærere til å undervise i Billings-metoden, en form for naturlig prevensjon som skal være like sikker som mange kunstige metoder. Ifølge en talsmann for erkebispedømmet finnes det kun en håndfull lignende institusjoner i Europa.

CATHOLIC HERALD

8

på øyriket. Midt i trafikken et lite kapell, noen kvinner ber, noen tenner levende lys. Den overmodige Magellan mistet kort tid senere livet i kamp med en lokal høvding som han hadde undervurdert grovt. Magellans reisefølge kom seg for så vidt hjem til Spania.

På den andre gatesiden begynner det store benediktinerkonventet med katedralen for St. Nino. En liten figur av et Jesusbarn var blitt gitt av de første misjonærer til en lokal dronning, senere blitt mistet og så på mystisk vis blitt funnet igjen. Nasjonalhelligdommen er nærværende på hele Filippinene i en eller annen form, som plakater, som liten stake, som....

Det er fredag, gudstjeneste hver time siden kl. 6.00. Jeg går i den hellige messe kl. 11.00. Kvinnene dominerer, bønnene er intense, foregår nærmest 'for seg selv', et kor synger, menigheten ber for seg selv. Den lange køen i sideskipet viser veien til den lille statuen av St. Nino, Jesusbarnet. Enkelte går på sine knær, mange ber rosenkransen. Ventetiden kan være lang for endelig å kunne ta et kort sekund på glasset foran figuren, kanskje et lite kyss - under kan skje. Etterpå tenes et lys i korsgangen, et lys blant tusen.

Utenfor dominerer handelen med figurer av St. Nino i alle størrelser, former, farger og gjerne i plast. Den intense folkereligiøsitet virker fremmed og samtidig tiltrekkende - for noen kanskje det eneste håp i en brutal hverdag. En prest sier senere til meg at kirken muligens her minimaliserer de fattiges engasjement i å kjempe for mer rettferdighet. Kir-

ken som trøster, men som ikke bevisstgjør...

MINDANAO

Mindanao er den nest største øya på Filippinene og ligger i sør. Subtropisk skog, ris, kokospalmer og ananasplantasjer dominerer landskapet. Øya er rik på mineralressurser som utvinnes i stor stil. Jeg skal til Bukidnon, en fjellprovins midt på Mindanao.

Xavier-universitetet i Cagayan de Oro drives av jesuittene, som støtter lokale helseprosjekter for de fattige. Vi drar med en Nissan jeep ut på landsbygda for å vaksinere og lindre den verste nøden.

De lokale menigheter er alltid vertskap, ofte arbeider vi i enkle kapell og kirker, noen enkle stoler blir undersøkelsesbenk. Jeg overnatter flere ganger i San Isidro Parish i Panangtucan. Fr. Robert Cunningham S. J. er en eldre amerikansk misjonær som har vært her siden 1978. De siste månedene hadde han fått hjelp av kapellan Fr. Jerry Gomez, nyutdannet prest og oppvokst i Bukidnon provinsen.

De to prestene har det pastorale ansvar for ca. 30.000(!) menighetsmedlemmer, for sognekirken og ca. 53 kapelldistrikter. Kirken driver dessuten stedets High School, og man etablerte et meget aktivt samvirke for bøndene for noen år siden. Prestene skal være hyrder, samtidig som Fr. Bob er rektor på skolen og samvirkeleder.

Pater Bob er ikke nådig: "Situasjonen for bøndene forverrer seg stadig, kirken har en klar oppgave i å stå på deres side. Allerede i 1974 erklærte vår bispekonferanse etab-

lering av basismenigheter som det viktigste pastorale arbeid - vi mangler jo desperat prester. I begynnelsen konsentrerte vi oss om katekese og liturgi, senere også om samvirke. Vi er totalt avhengige av våre 'Alagads', legfolk som om søndagen holder ordets liturgi, kan dele ut nattverden, holde en andakt ved dødsfall."

Pater Bob beklager at biskopen dessverre ikke gir dem lov til å gi sykesalvingens sakrament, som kunne trøste så mange. Legfolket møtes en gang i måneden i sognekirken. En kveld får jeg være med på et slik møte. Diskusjonene er svært livlige, enkelte ganger med høyrøstet sydlandsk temperament: Hvordan innhøstingen var blitt, hvilken sykdommer som herjer, hvilken landsby som trenger bedre vannforsyning, hvilket kapell som trenger et nytt tak. Jeg blir spurt om våre forhold i Norge, om min menighet hjemme, og jeg ble stum og ydmyk, klarte bare ikke å beskrive våre privilegier. Menigheten var tydeligvis et levende felleskap. Kirken står på de fattiges side!

Pater Bob er skuffet over biskopene. Hans biskop i Malaybalay forstår deres problemer, men er ikke kritisk nok til de herskende maktstrukturer. Kun 10% av alle biskopene tar entydig kritisk stilling til den massive utnyttelse av de fattige. Pater Bob forklarte situasjonen med at også i dag stammer lederne i hierarkiet oftest fra overklassen eller øvre mellomklasse, og de kjenner ganske enkelt ikke til de virkelige problemene på landsbygda. Men de lokale prestene må velge side.

Han fortsetter: Hans nære venn og

Ny naturlig prevensjonsmetode

En ny naturlig prevensjonsmetode er under utprøving på internasjonal basis., melder *Catholic Herald*. I 'The Unipath Personal Contraception System' inngår en monitor til å holde i hånden samt 'test-stikker' bygget på en lignende teknologi som ved gravidi-

tetstester til hjemmebruk. Den forteller brukeren når hormonivået er slik at man ikke kan bli gravid.

Metoden vil bli utprøvet på mer enn 1.200 kvinner i Stor-Britannia, Irland og Tyskland over en periode på 12 måneder. Prosjektet er en av de største prevensjons-utprøvinger som har vært satt i verk.

Skrøpeligheitsynder og/eller ondskap? Når han føler maktesløsheten ved at norsk kristelighet er mer opptatt av sex og alkohol enn av å kjempe mot baktalelse og svindel, tyr Jahn Otto Johansen til et sitat fra en gammel pater: "Skjøpeligheitsynder kan du få tilgivelse for hver eneste dag, jeg er mer betenkt når der gjelder ondskapssynder."

nyutdannet prest Fr. Nerilito Sator var aktivt involvert i kampen for å bevare skogen i Bukidnon. Store konserner fortsetter nemlig sammen med deler av regjeringsadministrasjonen å felle trær i den subtropiske skogen mot alle avtaler.

Fr. Sator kjempet mot mafialignende tilstander idet han kontrollerte og evtl. anmeldte lastebiler med ulovlig trevirke. Han ble flere ganger advart, men fortsatte sitt arbeide i sikker tro på rettferdighet.

14. okt. 1991 var han ved 11-tiden på vei fra Valencia til et lite utenbys kapell. Plutselig dukket 3 maskerte menn opp, skjøt og drepte den unge presten. Morderne er ikke tatt. Folket i Bukidnon lot seg ikke skremme, tusener fulgte hans bære ved begravelsen fra bispekirken i Malaybalay, en martyr for rettferdigheten og for sitt folk, avslutter Fr. Bob.

Jeg ville spørre Fr. Bob så mye mer, bl.a. om han ser en direkte sammenheng mellom vårt levesett i Europa og situasjonen på Filippinene, hva med familieplanlegging og Kairokonferansen, hva...

Han hadde ikke tid, begge prestene var allerede på vei med motorsyklene sine til neste kapell.

«På kirkebakken» med biskop Schwenzer

Nylig tok NRKs programpost *På kirkebakken* opp muligheten for en snarlig gjenforening mellom "kamphanene fra reformasjonen", som programleder *Håkon Dahl* sa. Bakgrunnen var kardinal *Edward Cassidy*s oppmuntrende ord under 1000-årsmarkeringen på Moster og pavens nye encyklika *Ut unum sint*, som bl.a åpner for en felleskirkelig drøfting om pavens plass i kirken. "Spennende signalerer," sa Dahl, som hadde fått biskop *Gerhard Schwenzer* med i studio for å "få vite hva som er i gjære".

"Paven skjønner at hans eget embede er et diskusjonsemne, og han er villig til å drøfte sitt eget embede," sa biskop Schwenzer. "Det betyr ikke at han vil gi avkall på paveembedet, og at vi kan forestille oss en fremtidig enet kirke uten paveembedet - eller Peters-embedet, om du vil. Men måten dette embedet kan utøves på, det kan diskuteres. Og det vil paven selv være med på."

Betyr det at paven er villig til å være med på å gjøre paveembedet mer "spiselig" for lutheranere? undret Dahl. Og ville vite om biskop Schwenzer "som katolsk biskop, men også som spesialist på luthersk teologi", trodde det var mulig å forandre paveembedet slik at det kan aksepteres av lutheranere? "Jeg både håper og regner med at vi en dag finner frem til full enhet mellom protestanter og katolikker," svarte Schwenzer, som ikke ville gi seg ut på spekulasjoner om hva paven "konkret og i detalj" har i tankene. Selv kunne biskopen godt forestille seg en kirkens enhet med et meget stort og variert mangfold, særlig på lokalplanet. "Mangfold strider ikke mot enhet," understreket biskop Schwenzer. Og

viste til de såkalte unerte orientalske kirker som "beholder sin egen rett, sin egen ritus, sin egen biskop, men på den annen side har fullt fellesskap med den romerske kirke." Noe tilsvarende kunne han tenke seg for de lutherske kirker som på verdensbasis til dels er ganske så uensartet, men som likevel er "i samfunn med hverandre. Og slik kan jeg også tenke meg et fremtidig kirkelandskap med lutheranere, reformerte, metodister, baptister, ortodokse osv.," sa biskop Schwenzer.

Muligheten for at biskop Schwenzer selv kan komme til å gå til nattverd i den lutherske domkirken i Oslo innen hans embedstid er over? "Det ville jeg absolutt ønske meg, helst i dag eller i morgen," kom det varmt fra biskopen. "Men hvor realistisk det er å komme med konkrete utsagn om tid, vet jeg ikke." Biskopen ville ikke spå om fremtiden.

Er de nye signalene uttrykk for at den katolske kirke virkelig er villig til å forandre seg - "og forandre dere må dere jo - eller er det bare en sjarmoffensiv?" spurte Dahl videre. Det mente biskop Schwenzer det desidert ikke var. Og tilføyet at "vi alle må forandre oss", og at både den katolske kirke og de lutherske kirker allerede har forandret seg et godt stykke på vei. "Vi er i en prosess som ikke er avsluttet, en prosess som gjør at vi kommer nærmere hverandre. Men det trengs forandring på begge sider. Og det har ikke minst noe med skyld å gjøre, med synd, med tilgivelse. Vi er i dag ikke som Gud vil at vi skulle være," sa Schwenzer. "Vi må forandre oss, gjøre bot for det bruddet som har skjedd. Vi må be om tilgivelse. Også dette betyr at vi er i en prosess, og at vi må komme forandret ut av den prosessen dersom vi virkelig vil dette målet: at vi er ett i Kristus."

Selvransakelse i kirken i Argentina

Den katolske kirke i Argentina skal senere i år, nærmere bestemt i desember, ta opp på nytt den rolle kirken spilte under den såkalt "skitne krigen" som militærregimet stod for i 70- og 80-årene. "Det er en delikat sak, og vi trenger tid og ro til å analysere situasjonen," sier biskop Juan Carlos MacCarone, formann i Den argentinske bispekonferanse.

Bakgrunnen for at man nå skal se nærmere på kirkens holdning, er bl.a. pavens

apostoliske brev "Tertio millennio adveniente", skrevet i anledning den kommende 2000-markeringen for Jesu fødsel. Der oppfordrer paven verdens katolikker til grundig samvittighetsransakelse i årene frem mot år 2000.

Kirken i Argentina er blitt beskyldt av enkelte menneskerettighetsforkjempere for å ha samarbeidet med militærregimet der kidnapping, tortur, forsvinninger, drap og andre brudd på menneskerettighetene var en del av det gjennomgående mønster. Iføl-

ge en del offiserer derimot prøvde kirkelige ledere, og da særlig den pavelige nuntius Pio Laghi, ofte å oppspore forsvunne personer. I perioden 1976 til 1983 ble 4.000 mennesker drept av sikkerhetsstyrkene, og ca. 10.000 forsvant. De militære har nylig begynt å gjøre opp for noen av de udåder som ble begått - etter at en tidligere marinekaptein vedgikk at han hadde vært med på å kaste nedpedede fanger ut fra fly.

CATHOLIC HERALD

10 Biskop John W. Gran: Preken i Moster gamle kirke

Det ble skrevet kirkehistorie på mange slags vis på Moster i pinsen. Messen pinseaften i Gamlekyrkja med kardinal Edward Cassidy fra Vatikanets Enhetssekretariat som hovedcelebrant og biskopene John W. Gran og Gerhard Schwenzer som medcelebranter, hører hjemme i den sammenheng.

Vi bringer her biskop Grans preken under denne historiske pinsevillie.

Den Olav konge vi minnes i beundring og takknemlighet i disse dager, er for en gangs skyld ikke Olav den hellige - selv om det er akkurat 1000 år siden han kom til verden og følgelig er en feiring verd - men Olav Tryggvason, sønnsønn sønn av vårt samlede Norges første konge. For kristningen av vårt ulendte og langstrakte land tok jo, som vi vet, til med denne Olav - her, på denne øy mot Vesterhavet.

Vår konvertitt-konge må etter alt å dømme ha brent for sin nyfundne tro. Både for dens opphøyede anliggender og for dens spredning til og i det riket han hadde ansvar for. Ja, må han ikke ha vært intenst grepet av de himmelvidt store kontrastene det var mellom den gamle religion og Hvitekristes lære?

Utenfor St. Olav domkirke i Oslo står siden noen år tilbake en skulptur av Olav Digre som kunstnerinnen Ragnhild Butenschøn har manet frem i et uvanlig og talende grep: Kongen, som fra England stiger i land på norsk jord, også han døpt der ute, også han grepet av tanken på kristningsverket som skal videreføres og fullbyrdes i det hjemlige.

Denne statuen av Hellig-Olav stående på stranden med korset høyt løftet til innsats for Kristus, kunne like godt ha forestilt Olav Tryggvason idet han satte sin fot her på Moster i år 995 - parallellen er slående.

Lysen fra evangeliet begynte, som vi vet, møysommelig, men ufravikkelig å spre seg til bygder, byer og utvær fra dette punkt.

Vi kan nok ryste på hodet i dag av metodene som skal ha vært anvendt for å overbevise våre spredte og jordbundne - hvilket vil si tradisjonsbundne - forfedre om evangeliets iboende sannhet. Men Olav Tryggvason må ha visst at når det dreide seg om religion, måtte det her bli et enten eller. Enten Kristus eller Tor, Odin eller Frøya med deres følger av æser og skrømt.

Aldri har Norge opplevde make til tidsskifte som det som fant sted under det halve århundre fra 995 og de første 10-15 år etter Olav den helliges martyrdød på Stiklestad.

En ny generasjon vokste frem som skulle komme til å danne grunnlaget for høymiddelalderens kristne Norge med dets vidløftige forgreninger - det som vårt folk i ettertid med nostalgi betegnet som "Norgesveldet".

I en gjennomdemokratisert tidsalder som den vi forlengst lever i, må det te seg selsomt at en så viktig og varig revolusjon som kristendommens innførelse hos oss skulle komme ovenfra, *in casu* fra våre konger. Andre steder var det gjerne helgenmisjonærene - ofte nok i kraft av sitt martyrblod - som spredte den nye tro, og vant massene for dens budskap. Ikke så i Norge, selv om vi også hadde våre hellige menn og kvinner, som lyste opp og bidro med sitt.

Vår egen konge har i dag åpnet dette riksjubileum, og med det gitt til kjenne at han og hans hus ufortrødent står bak det verk som her og da ble påbegynt.

Vi norske katolikker gleder oss over å inneha vår naturlige plass i denne feiring. Ja mer: Vi ser i innbydelsen som har gått ut til oss, ikke bare en vennlig gestus i en økumenisk tidsalder, men en endegyldig akseptasjon av oss som medkristne.

Og særlig mener vi å se i innbydelsen av øverste leder for pavestolens råd for fremme av kristen enhet en helhjertet velkomsthilsen til Moderkirken, som derved er blitt bedt tilbake til den plass hvortil den først ble bragt over hav fra England av en norsk pionerkonge for 1000 år siden.

Tillat meg å peke på det som skjedde i Trondheim for godt førti år siden. En stor feiring mintes opprettelsen av Den norske kirkeprovins 800 år tidligere ved en pavelig legat, også han kardinal - sogar også han engelskspråklig: Nikolaus Brekspear ved navn. Den norske kirke og Den katolske kirke mente

Biskoppelig spørsmålstegn ved preste-cølibatet

Den irske biskopen Brendan Comiskey mener det er på tide at den katolske kirke "for alvor vurderer" å forandre reglene om plikt-cølibat for prestene, ifølge et intervju i den irske avisen Sunday Tribune. Comiskey viser til at man i England allerede har pres-terviet gifte menn, nærmere bestemt tidligere anglikanske prester. "Vi har allerede gifte prester innen kirken og har gjort en unntagelse, men kan vi i lengden opprettholde et

system der to menn utfører prestelig tjeneste side om side, men ut fra forskjellige regler?"

Ifølge biskop Comiskey er spørsmålet om gifte prester ikke et teologisk spørsmål. "Alt som er levende, forandrer seg, og disse forandringene er ikke så radikale, når det kommer til stykket." Om han går inn for kvinnelige prester? "Det spørsmålet tror jeg vi nå må begynne å ta på alvor," sa Comiskey. Som tilføyet at det ikke vil skje under pave Johannes Paul II, men at det ikke bør være stengt for evig og alltid for debatt om saken.

THE TABLET

Afrika-synoden skal feires

I tiden 14. til 20. september vil paven besøke Afrika. Da skal fjorårets Afrika-synode, som ble holdt i Roma, feires på afrikansk jord. Under besøket vil paven også offentliggjøre sitt post-synodale apostoliske budskap, forlyder det fra Vatikanet. Under Afrika-reisen skal paven bl.a. ha møter med president Nelson Mandela. Sør-Afrikas katolske bispekonferanse var, særlig fra 1960-årene av, en pådriver i kampen mot apartheid.

THE TABLET

11

seg forpliktet til å feire begivenheten hver for seg - i tur og orden. Hver kirke på vegne av den samme sak og den samme Herre, men altså ikke sammen.

Ser vi så hva som skjedde i Nidarosdomen den 2. juni på dagen seks år siden, der biskop Kyrre Bremer og pave Johannes Paul II omfavnet hverandre og bad sammen i broderlig forening, forstår vi til fulle hva mange års små økumeniske skritt har kunnet avstedkomme: langt, langt mer enn under alle de 400 år siden det skjebnesvangre brudd på 1500-tallet.

Kjære venner, vi innleder i dag feiringen av Pinse, festen for Den Hellige Ånds sendelse til menneskene for snart 2000 år siden. Ifølge Jesu ord var denne sendelse betinget av hans egen korsfestelse, oppstandelse fra de døde og tilbakevenden til Faderen.

Pinsen utgjør altså avslutningen, fullbyrdelsen, av hele dette frelsesverk. I dagens korte, men talende evangelietekst sier Kristus: "Den som tørster, han komme til meg for å drikke. For så sier Skriften: Strømmer av kildevann skal rinne fra hans bryst." Evangelisten Johannes føyer forklarende til: "Og med dette mente han den Ånd som alle skulle få som kom til tro på ham. Ennå var Jesus ikke opphøyet i sin herlighet, derfor var heller ikke Ånden gitt."

Dette store og mysteriøse Åndens komme feirer vi, som dere har hørt, med tekster som taler om mektige manifestasjoner i datidens forbløffede Jerusalem. Selv om vi ikke lenger kan forvente lignende hendelser, bør vi gå inn i denne feiring ved å gå i oss selv og gjøre plass for Den treenige Guds egen Ånd, ja, Gud selv.

Gamlekyrkja på Moster

Godt råd fra Anne Frank:

Jeg tenker ikke på alle elendigheten, men på alt det vakre som fremdeles er å finne. På dette punkt ser jeg og Mamma helt forskjellig på saken. Hennes råd når man føler seg melankolsk, er: "Tenk på all elendigheten i verden og vær takknemlig for at du er forskånet for den."

Mitt råd derimot er: "Gå ut, ut i skog og mark, gled deg over naturen og over solskinet, og prøv å finne tilbake til gleden i deg selv og i Gud. Tenk på alt det vakre som fremdeles finnes rundt deg, og gled deg over det."

Jeg kan ikke skjønne at Mammass syn på saken kan være riktig, for hva skal du da gjøre om du selv skulle havne midt oppe i elendigheten? Da er du jo fortapt.

Nei, det kan ikke stemme. For meg har det alltid vært slik at det alltid er noe vakkert å feste seg ved - i naturen, i solskinet, i friheten, i deg selv - alt dette kan hjelpe deg. Rett blikket mot slike ting, så finner du tilbake til deg selv, og til Gud, og så finner du balansen igjen.

Og den som er glad, gjør andre glad. Den som har mot og tro, vil aldri gå under i elendigheten." (7. mars, 1944)

Og et ord fra Nils Kjær:

Fornøyelser koster, mens gleden er gratis.

Historisk klosterløfte

En ikke helt fersk nyhet, som tåler gjentagelse! Kristi Himmelfartsdag -95 ble en merkedag for norsk-luthersk klosterliv: Søster Magnhild, fra Lyngdal i Vest-Agder, er første lutheraner vigslet i Norge til forpliktende klosterfellesskap. Høyideligheten skjedde i Kolbu kirke, Østire Toten. Det er her, tre mil sør for Gjøvik, at "Diakonisse-klosteret Engen" installerte seg i 1987. Det er utgått fra et fransk diakonisse-fellesskap

i Versailles, der søster Magnhilds to med-søstre i sin tid ble vigslet.

Høytiden fikk både et nasjonalt, internasjonalt og økumenisk tilsnitt: med biskopene Aarflot og Køhn, medsøstre fra fellesskapet i Frankrike, representanter for katolske Lunden kloster og med ortodokse fader Serafim.

"Søster Magnhild gir oss noe tilbake i Den norske kirke," sa biskop Aarflot. "Hun

gjør bruk av en arv som lenge har ligget der ubenyttet. Det takker vi for."

"Er det viktig for deg selv med denne vigslingen?" lød "Vårt Lands" spørsmål til søster Magnhild. Som ga følgende svar: "Jeg gir livet mitt tilbake til Ham som tok i mot meg i dåpen, og jeg får stadfestet det kallet jeg har kjent: at jeg sier ja til ikke å foretrekke noe fremfor Kristi kjærlighet."

12 Gunnel Vallquist: Minnets väktare

"Alla de fragment av det egna jaget som bildat material till hans romangestalter har här smälts samman till ett klart konturerat livsöde," skriver Gunnel Vallquist om *Elie Wiesels* memoarer som nylig er utkommet på fransk

När jag såg ordet *Mémoires* i röda bokstäver på permen till *Elie Wiesels* nya bok, tänkte jag... han har väl redan skrivit sina memoarer, i hela den rad av romaner han publicerat! Alla hämtar de sina motiv ur upplevelsen av Hitlers gigantiska utrotningsaktion mot den europeiska judenheten. Alla är präglade av författarens egna minnen av livet i de judiska *shtetl* i de transsylvanska bergsbygderna, och av den ofattbara verkligheten i Auschwitz. Hele hans författarskap är et vitnemål... detta har hänt, detta har jag sett och upplevat, ingen får vara ovetande om det.

Wiesel arbetar outtröttligt på ett monument som måste bli bestående också för kommande generationer. Memoarerna är sålunda ytterligare en sten i detta bygge, som är hans livsuppgift. Att romanerna är byggde på självupplevt stoff stod redan klart för varje läsare; här får man del i den konkreta bakgrunden. Alla de fragment av det egna jaget som bildat material till hans romangestalter har här smälts samman till ett klart konturerat livsöde.

Hassidisk fromhetstradition

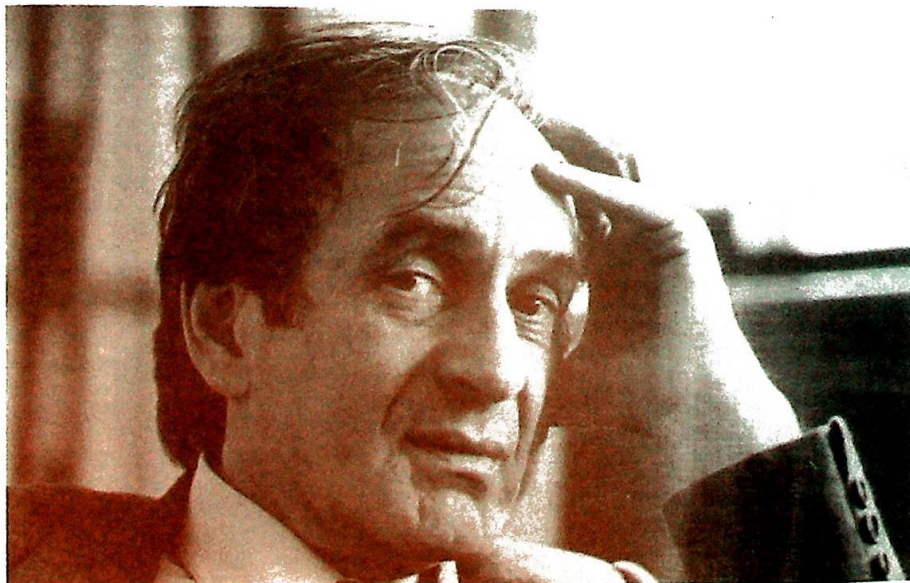
De första par hundra sidorna är tveklöst bokens tyngdpunkt, delvis nästan outhärliga att läsa., fast inte på grund av kväljande närbilder; Wiesel hör absolut inte hemma i den sado-masochistiska skräckeligenren. Det er inte sinnesförmåelser författaren vill förmedla, uten hjärtats dödlige vånda inför det brutala skändadet av allt som är människorna heligt och kärt.

Men också livet före den stora katastrofen, deportationen våren 1944, får gott utrymme i skildringen. Här ligger tonvikten på religionen, som hos Wiesel och hans familj och vänkrets var centrum i tillvaron. Hela miljön dominerades av den hassidiska fromhetstraditionen. För den unge Eliezer, i sina första tonår, räckte det inte med den judiska skolan, där han var et klart skinnande ljus.; tillsammans med ett par jämnåriga vänner sökte han sig också till en rabbi vars andliga

övningar var så avancerade att de båda kamraterna drevs till psykiskt sammanbrott. Den från Budapest tilkalde läkaren var maktlös och vände sig till sin läromästare, som visar sig vara ingen annan än den svenske professor Olivecrona. Denne begav sig faktiskt, mitt under brinnande krig, inte bara en utan två gonger till Sighet för att undersöka de båda ynglingarna. Men inte heller han förmådde något. Wiesel säger sig i dag vara övertygad om att han själv skulle ha gått samma öde til mötes som kamraterna, om inte tyskarna hade kommit och avbrutit hans fromma experiment.

Religionens röda tråd

Hur gick det då med Eliezers tro efter deportationen, i Auschwitz och efteråt? Hans första bok, *Natten*, har fått en tolkning som han här betecknar som 'nära nog blasfemisk': man har hävdad att han i koncentrationslägret skulle ha förlorat

Den grelle virkelighet: stener for brød
"Er det noen av dere som vil gi sin sønn en stein når han ber om et brød, eller gi ham en orm når han ber om en fisk?" Det kom som et retorisk spørsmål i Bergprekenen - selvfølgelig er det ingen som oppfører seg så umenneskelig.

Jo, vi gjør det kollektivt, sier Aage Müller Nilssen (som generalsekretær i Kirkens Bymisjon vet han hva han snakker om). "Selvfølgelig ikke i sin alminnelighet.

Mange unge får hjelp til god oppvekst og godt liv. Det gjelder de som får det til. . .

Men altfor mange får det ikke til. Og vi må ta kollektivt skyld for det. Vi gir stener for brød: Vi lar holdninger og handlingsmønstre blant voksne få utfolde seg og utvikle seg videre uten virkelig innsats for å snu utviklingen."

Generalsekretæren nevner - blant meget annet - at "vi skjærer i budsjetter i forebyggende barne- og ungdomsarbeid, mens vi prioriterer reparasjon av til dels selvfor-

skyldte skader blant voksne og gamle. . . Vi unnlater å bevilge tilstrekkelig til nødvendig behandlingsarbeid med skadede barn og unge, enda vi faglig sett vet nok om hva som nytter.

Dessverre er ikke spørsmålet fra Bergprekenen så enkelt for oss å forholde oss til. Det viser seg at det ikke er noe retorisk spørsmål. Det er grell virkelighetsbeskrivelse. Vi gir barn og unge stener for brød."

BYMISJONÆREN

tron och förnekat Gud. Mot den tolkningen reagerar han häftigt: "Jag har aldrig förnekat min tro på Gud. Jag har upprest mig mot hans rättvisa, jag har protesterat mot hans tystnad, ibland mot hans frånvaro, men min vrede reste sig innanför min tro, inte utanför." Men mysteriet står oförendrat kvar som *scandalum*: Guds mening med det hela kan han aldrig förstå. Denna kamp har i boken avsatt några märkliga sidor om Guds lidande

Religionens röda tråd löper genom memoarerna än som en hovudlinje, än som förtunnad och mindre synlig, men aldrig försvunnen. Wiesels liv har definitivt och outplånligt präglats av den judiska traditionen, av hassidismen och Talmud. Han har inte velat bli rabbi - kanske för att hans tro alltid har sammanlevt med tvilet - men han är en *reb*, en judisk skriftlärare. Han berättar om många möten med stora judiska tänkare, men det finns, säger han, bara en som han vill kalla sin mästare: talmudisten Sam Lieberman, professor i New York. Med honom studerade han två eller tre gonger i veckan de hebreiska klassikerna i sjutton år, intill Liebermans död. Resultatet av dessa studier blev böcker som *Célébrations bibliques* och *Célébrations hassidiques*, 'porträtt och legender' ägnade åt stora judiska gestalter.

Journalist och författare

Flertalet av Wiesels läsare känner honom genom dessa böcker och genom romanerna. Det er också bekant att han tildelats Nobels fredspris. Den totala frånvaron av hat och hämndlystnad i hans böcker

stämmer väl med prisets intentioner, men det är kanske i första hand hans omfattande journalistiska verksamhet och de viktiga kontakter han fått i samband med den, som lett til att han aktivt verkat för freden, framför allt i Mellanøsten.

Från första början blev han starkt engagerad i Israel: äntligen, efter den fruktansvärda åderlatningen, fick juderna ett land som var deras eget. Själv sökte Wiesel dock aldrig israeliskt medborgarskap utan förblev länge statslös. Efter befrielsen våren 1945 hade han tillsammans med många andra skickats till Frankrike för 'rehabilitering'. Transporten stannade vid franska gränsen, där en tjänsteman framförde ett meddelande på franska, varvid en del av gruppen rakte upp handen. Elie förstod inte vad saken gällde uten håll sig i bakgrunden på samma sätt som han brukat göra i lägret när det söktes 'frivilliga' til någon uppgift, som brukade sluta illa. Först efteråt förstod han att han missat en avgörande sjans: handuppräckningen betydde att man antog erbjudandet om franskt medborgarskap. Det misstaget kostade den blivande franskspråkiga författaren en ändlös massa besvär med olika myndigheter - ända till den dag han fick amerikanskt medborgarskap.

Största utrymmet i memoarerna upptas av Wiesels journalist- och författarverksamhet: det blir många resor mellan Frankrike, Israel och Amerika och ett vimmel av mer eller mindre kända politiker, förläggare, författare och tänkare - man kan nästan få indrykket att han inte velat utelemna någon av sina vän-

ner. Ur vrinlet fremträder en del mera utarbetade porträtt med både skuggor och dagrar: av Ben-Gurion, av Golda Meir, av Isaac Bashevis Singer och många fler. Där finns också ett par framgångsrika kulturmytomaner med häpnadsväckande förmåga att dyka upp i kölvattnet på de riktigt stora i politik och kultur, figurer som lyckas ge sken av att spela mystiska hovudroller i hemlighetsfulla skeenden. Då och då presenteras man för vackra flickor, som Elie förälskar sig i men trots långa, trevande preludier aldrig kommer någon vart med. Till slut blir han dock gift, efter allt att döma mycket lykkelig: hur det gick till berättar han inte. Bland de resoäventyr som ingår i berättelsen utspelade det mest sensationella sig i Sovjet, en verkligen thriller, där det hängde på ett hår att vår författare försvunnit i något fängelse. Syftet med besøket var att väcka världens uppmärksamhet på sovjetiska judernas belägenhet; förutom intervjuer och artiklar avsatte resan en bok, *Les Juifs du silence*.

Wiesels memoarer är, som sagt, överrika på båda händelser och personer av varierende betydelse, och boken skulle nog ha vunnit på en del nedskärningar. I befintligt skick är den emellertid båda viktig og fängslande, och Wiesel har en spänstig och livfull stil som löper lätt även över transportsträckorna. Skildringen går fram till och med sextioalet, och fortsättning lär följa.

Elie Wiesel
Tous les fleuves vont à la mer.
Mémoires. 559 s.
Seuil 1994

Omstridte spørsmål under kvinnekonferansen

Kvinnens rett til helse og full anerkjennelse av kvinnens menneskerettigheter er omstridte spørsmål før FN's kvinnekonferanse i Beijing i september, noterer det østerrikske katolske nyhetsbyrået Kathpress. Leder i FN's komité mot diskriminering av kvinner, Ivanka Corti, forklarte i Vatikanradioen for en tid siden at det fremdeles er uenighet om dette etter siste forberedende møte i New York.

Ulike tradisjoner, skikker og religioner hindrer at kvinners og menns like rettigheter anerkjennes - til tross for at dette ble slått fast under menneskerettighetskonferansen i Wien i 1993. Det gjelder også forholdet mellom kvinners rett til barn på den ene siden og statlig fødselskontroll på den annen.

Det opprinnelige dokumentet anerkjente retten til opplysning om familieplanlegging som ikke griper til så drastiske midler som abort, men heller ikke dette kunne det oppnås enighet om.

Den virkelige fredssprosessen

"Det er lett å bli pessimistisk overfor framtida på Vestbredden," skrev journalist Erling Rimehaug i Vårt Land etter et Israel-besøk nylig.

"Når jeg likevel ikke ble deprimert, skyldtes det møtet med noen få mennesker - både jøder og palestinere: De hevdet at den samme mannen som for 2000 år siden van-

14 Et benediktinerkloster i Sverige: Jesu Moder Marias Kloster

Den 10. september skal *Karmelklosteret* i Tromsø innvies. For tiden jobber søstrene for fullt - godt støttet av slekt og venner som rundhåndet trår til med tid og midler - for at tidsskjemaet skal holde. Mens vi venter på den historiske begivenheten i Ishavsbyen, kan det passe å ta en titt på et svensk kvinnekloster av temmelig ny dato, *Jesu Moder Marias Kloster* på Mariavall i Tomelilla kommune i Skåne, der en gruppe benediktinerinner har hatt til huse siden 1991.

Heller ikke i Sverige er et nytt klosterbygg hverdagskost, og arkitektene bak bygget mente begivenheten var verd et hefte: "*Ett klosterbygg i tiden*" (utgitt i 1994 av Fyrkanten arkitekter, 263 36 Höganäs), er en vakker og opplysende publikasjon som i ord og bilder forteller historien bak dette første benediktinerkloster på svensk grunn.

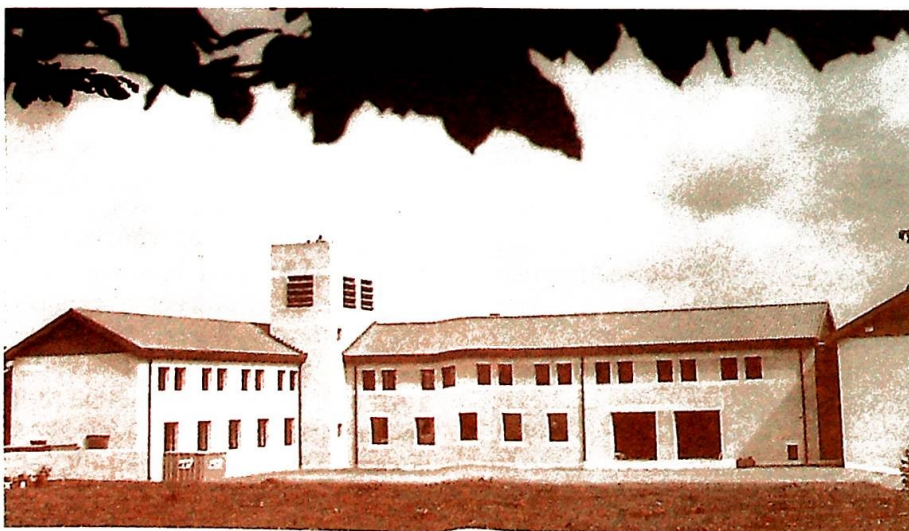
Historien er enestående - på mer enn én måte. Klosteret har sitt opphav i Jesu Moder Marias Systraskap, som ble dannet i Malmö i 1957, en kommunitet innen Svenska Kyrkan som fra 1964 valgte å leve etter den hellige Benedicts regel. I 1983 konverterte kommuniteten til den katolske kirke - etter mange års overveielser. Etter hvert steg tallet på søstre til tretten, og det ble nokså trangt i det tidligere aldershjemmet der søstrene holdt til huse.

Arkitekt for Mariavall-klosteret er Dom Hans van der Laan, benediktinermunk og et kjent navn innen det belgiske arkitektmiljø. Han døde kort før klosterets innvielse. Nederlandsk-svenske Rudi de Bruin var prosjektleder - en ikke alltid like lett oppgave. "Mycket tid gick åt att förklara för myndigheter, konsulter och entreprenörer vad et kloster är

får någonting," noterer Rudi de Bruin. Hans egen bakgrunn er den nederlandske reformerte kirke samt gammel kjærlighet nettopp til Dom Hans van der Laan som arkitektonisk inspirator. "Det var underbart att växa med huset (-) det var nästan som att få et nytt barn med den skillnaden att barnet föddes under tretton månader, men utan värkar."

Hva søstrene selv synes? "Som-maren 1991 flyttade vi in. Från trångboddhet och en i sig god arkitektur, vars 'geografi' dock var på kollisionskurs med regel noch klosterlivets behov, kom vi til et kloster där själva arkitekturen hjälper oss att finna det rätte måttet," skriver søstrene i heftet om sitt nye kloster. Der de også gjør vakkert rede for sin ordensstifters klosterregel og for klosterlivets plass i kirkens helhet. I den hellige Benedicts regel kalles klosteret "en skola i Herrens tjeneste", og i regelens kapittel 4 "liknas klostret vid en verkstad, där man använder andlige verktyg: 'Tala sanning av hjärtat och med munnen; Hedra alla människor; Ära de äldre; Älska de yngre; Trösta de sörjande; Inte löna ont med ont: Inte göra orätt, utan tåligt lida oförrättethet; Intet föredraga framför kärleken till Kristus.' Men klostret är inte til bara för dem som håller ut där hela livet, ändå till döden. Gäster skall 'aldrig fattas i klostret' och en del av klostret är avskild för gästerna. En gästssystem har särskilt ansvar for såväl gäster som gästavdelning," skriver søstrene.

Det hører med til historien at alt på 900-tallet ble de første benediktinerklostre i Skåne grunnlagt, men dengang hørte Skåne under Dan-

Klosteret i Mariavall, tegnet av Dom Hans van der Lan, benediktinermunk og arkitekt. Å sammenføye funksjonelle krav og en talende formgivning til en fornem enkelhet - "nobile simplicitas" - var hans bærende idé.

dret gjennom Samaria og pratet med de som bodde der, til tross for at jøder og samaritanere ikke ville ha noe med hverandre å gjøre, han lever fortsatt. De har møtt ham, og han forandret hjertene deres. Han tok hatet bort.

Vi som kan be," skriver Rimehaug, "vi kan be om at han får fortsette med den virkelige fredsprosessen."

Et destruktivt menneskesyn?

Jeg er overbevist om at Den norske kirke er det riktige for meg, men jeg er skeptisk til noe av teologien der," sier Anders Hovin, kantor i Greverud kirke i Oppegård. "Jeg synes den lutherske teologien har et for negativt menneskesyn: Mennesket er helt syndefordervet og kan bare frelses ved å bekjenne sine synder i troen på Jesus.

Det er viktig å bekjenne sine synder, men det er destruktivt å regne mennesket som ondt i utgangspunktet. Jeg er mer opptatt av mennesket som er skapt i Guds bilde, et vesen med muligheter til både godt og ondt."

ØSTLANDETS BLAD

Korsgangen i Mariavall - med glimt inn i den blivende klosterhave.

mark. Det fantes antagelig ingen benediktinerklostre i middelalderens Sverige, men i Tomelilla kommune, der Mariavall ligger, lå et

stort og kjent premonstratenser-kloster - i det nåværende Ôstra Tommarp - grunnlagt på slutten av 1100-tallet av erkebiskop Eskil.

For første gang: Moské i Roma

I slutten av juni ble den første moské innviet i Roma, forteller *The Tablet*. Planene for denne moskéen går helt tilbake til 1965, og i 1968 søkte Islamsk Kultur-Senter i Italia om å få bygge en moské. Man viste bl. a. til at det har vært jødisk synagoge i den evige stad i 2000 år. Det ble adskillig diskusjon om saken, men Vatikanets råd til Romas myndigheter - som utba seg Vatikanets syn - var at man ut fra Det 2. Vatikan-konkils ja til religionsfriheten, selvsagt måtte stille seg positivt til søknaden. Samtidig antydet Den Hellige Stol at man burde be om en gjenytelse, nærmere bestemt at de kristne i Saudi-Arabia endelig måtte få lov til å utøve sin religion i frihet og bygge gudshus. I 1973 kom en ny diskusjonsrunde om saken hvor Vatikanet, igjen på forespørsel fra myndighetene, gjentok sitt ja, men igjen antydet at "gjenytelser" var ønskelige.

"Ved sitt ja til en moské i Roma, har de kristne bekreftet og respektert retten til full religionsfrihet for muslimene," skriver *The Tablets* Roma-korrespondent. De venter nå at kristne minoriteter i muslimske land innrømmes den samme respekt og religionsfrihet og får bygge "beskjedne gudshus" i land som Afghanistan, Libya og Saudi-Arabia.

Moskéen i Roma har plass til hele 2.000 mennesker. Det vakre anlegget, som også rommer møterom, kontorer, bibliotek, språkskole, have og parkeringsplass, er - størrelsen til tross - lav og diskret. 23 islamske land har bidratt økonomisk til bygget.

Nylig sa en Saudi-arabisk talsmann at det var like utenkelig med kirkebygg i Saudi-Arabia som det er med en moské inne på Vatikanets enemerker. Om den nye moskéen ikke ligger i selve Vatikanet, så ligger den dog i Roma. Med Vatikanets velsignelse.

Syntese - kritikk - mystikk

I en kommentar i den østerrikske dagsavisen "Der Standard" tok biskopen av Klagenfurt, Egon Kapellari, nylig opp situasjonen i den katolske kirke i landet. I sitt "playdoyer mot en lettstelt kristendom" skriver biskopen at syntese, kritikk og mystikk er uunnværlige vesenstrekk ved kirken.

Balansegangen mellom de tre har alltid har vært vanskelig, men "der hvor den lykkes, blir det lettere å leve også for dem som befinner seg utenfor det kirkelige fellesskap.

Når det i særdeles grad er ubalanse, er det tid for profeter".

Om kirkens egentlige rolle, skriver Kapellari: "I en tid der samfunnet er splittet, utgjør denne kristenfolkets og, ikke minst, den romersk-katolske kirkes syntetiske kraft en tjeneste som kommer hele samfunnet til gode. En tjeneste som mange også utenom kirken anerkjenner."

CHRIST IN DER GEGENWART

Snakk med dissidentene!

Jakub Trojan er evangelisk teologiprofessor i Praha; i femten år var han pålagt yrkesforbud av kommunistene. Nå oppfordrer han Vestens kirker til sterkere kontakt med de tidligere dissidentene i Øst-Europa.

At Kirkenes Verdensråd og Konferansen av europeiske kirker (KEK) før kommunis-

16 Baby Johannessen: To oldkirkelige martyrer levendegjort

Hvorfor skriver en så begavet dominikanerpater som Aage Hauken om oldtiden - hvorfor tar han ikke fatt på nutiden med hele sitt vell av kunnskaper? Slik spurte anmelderen seg under lesningen av hans siste bok "Biskop og martyr - to oldkirkelige profiler". Oldkirkens menn ble så fjerne fra dagens problemer i Kirken. Svaret ga forfatteren: "Kristendomsforfølgelser har hatt sin plass i kirkehistorien til enhver tid, alt etter hvor man har befunnet seg på kartet. Men det lar seg ikke nekte at kirken i verden av i dag mange steder lever i en situasjon som vi gjenfinner fra dens første dager heller enn fra dens såkalte storhetstid.... Et slikt forhold, dette at oldkirkens situasjon synes å dukke opp igjen i vår egen tid - skulle anspore alle til å lære oldkirken bedre å kjenne."

Aage Hauken mener med andre ord at å bedrive teologisk arkeologi på en måte er ensbetydende med å interessere seg for vår egen tid. Altså: at martyrene fortsatt er blant oss!

Aage Hauken, som selv har skrevet to bøker om Bibelen, spør i boken om martyrene om det ikke er på tide at den religiøse kunnskap/bibelvitenskapen blir almen kunnskap i Kirken. Hva skjedde med Det nye testamente? Hvorledes var de påfølgende generasjoner kristne? Dette burde alle, både troende og andre kulturbevisste mennesker, og ikke bare teologer og historikere, sette seg inn i.

En god del slik nødvendig viten gir Aage Hauken oss i sin nye bok om to oldkirkelige martyrer. Martyren er en skikkelse vi møter i evangeliene. De martyrene som følger etter, står følgende i en tradisjon som allerede er etablert. Ordet martyr er gresk og betyr vitne, forklarer forfatteren. Et

viktig holdepunkt i fremstillingen er det når forfatteren peker på at troen på oppstandelsen er intimt knyttet til martyrsituasjonen. Martyren er et blodvitne - et trosvitne som bøter med livet for sin tro.

Lærd og innsiktsfullt gir forfatteren en oversikt over teologihistorien rundt martyrene. Deretter føres lese-

ren inn i historien - hvor jøders og kristnes lodd i Romerriket blir gjenopplivet. Her fletter Aage Hauken inn sine egne vurderinger av det som skjedde - uhyre interessant, særlig for alle historieinteresserte! Dermed har forfatteren, på snedig vis, gitt oss bakgrunnen for å forstå bokens hovedanliggende: Martyrene Ignatius av Antiokia og Polykarp av Smyrna. Den kritiske etterlysning etter mer dagsaktuelt forfatterskap fra Aage Haukens side, var forlenget forstummet. Dette var spennende lesning - en utdypning av tidligere historielesning og Bibelstudier.

Anmelderen skal ikke frata bokens fremtidige lesere gleden ved selv å oppdage Aage Haukens kunnskapsrike levendegjørelse av de to nevnte martyrene. Aage Hauken har selv oversatt de fleste av de oldkirkelige tekstene i boken ut fra de mest autentiske originaler. Forfatteren får klart frem at Ignatius ikke bare søkte, men

nærmest oppsøkte, martyriet. Aage Hauken finner intet overspent i det. Han får også fint frem at Polykarp var en from og ydmyk mann. Det finnes øyenvitneberetning om Polykarps martyrdød. Ignatius' martyrdød synes å være mer omspunnet av manglende klarhet. Men begge de to biskopene hører til de første kristne etter disiplene og apostlene som gikk i døden - de ville ikke avsvære sin kristentro.

Akkurat de betraktningene hos Aage Hauken gir oss i sannhet noe å tenke på i dagens situasjon.

Aage Hauken viser til hvordan martyrene ben ble relikvier, men han viser også til hvordan de første kristne skjelnnet mellom det å være helgener og det å tilbe Herren!

Nok en gang har Aage Hauken skrevet en meget interessant og leseverdige bok. Aage Hauken skriver gnistrende godt til teolog å være. Men la det være sagt uten den minste antydning av intellektuelt hovmod: å lese denne boken krever konsentrasjon fra leserens side. Dette er ikke en bok for "tidtrøytte", heller ikke for "oppbyggelse". Samtidig er det ikke utelukkende en bok for de lærde teologer, selv om den også er det. Dette er en bok vi ikke kommer utenom når vi skal vurdere vår egen situasjon som kristne i en diaspora-situasjon, som kristne godt plantet i et pluralistisk samfunn. Det var jo også der de første kristne og deres martyrer befant seg. Det er litt av et poeng - og med det har oldkirkens martyrer rykket oss inn på livet, hver enkelt av oss. Les og bli litt klokere - det ble denne anmelder.

Aage Hauken:

Biskop og martyr - to oldkirkelige profiler.

189 s. St. Olav Forlag 1994.

mens fall nesten utelukkende hadde kontakt og samtaler med de offentlig anerkjente og 'statsavhengige' representanter for kirkesamfunnene, var "teologisk, menneskelig og kirkepolitisk en katastrofe", mener Trojan.

Mange i Vestens kirker ser til dels lengsel tilbake til sosialismen, men det det nå gjelder er å gi kapitalismen et "sosialt ansikt", mener Trojan. Og i den sammenheng ville en dialog med tidligere dissidenter være særdeles nyttig.

CHRIST IN DER GEGENWART

Har dere i Norge aldri hørt om kristendommen?

"Mange av oss lever mentalt på det stadium der vi befant oss for 50 år siden," sier Inge Lønning, som bl.a. forteller følgende: "For noen år siden var jeg på besøk i Sør-Afrika og traff Nelson Mandela og Oliver Tambo. Det fantastiske var at jeg ikke hørte spor av bitterhet når de snakket om sine år i fengsel eller utlendighet.

Jeg har også vært i Zimbabwe og spurte en kollega der: Hvordan er det mulig at svarte og hvite kan leve side om side, som om intet var hendt etter all undertrykkelsen? Hvordan er forsoning mulig? Min kollega svarte slik: Har dere i Norge ikke hørt om kristendommen?" VÅRT LAND

Ved en tusenårsmarkering

17

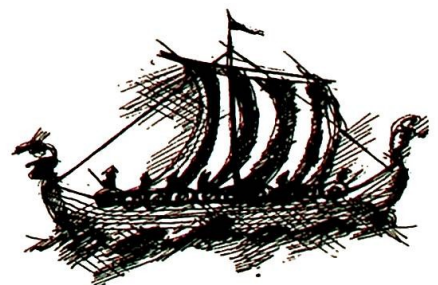
I Olsok-helgen er det 1000-årsmarkering på Hole i Ringerike for *Olav Haraldssons* fødsel. I den anledning har vi bladd litt i pater *Olav Müllers* kloke og innholdsrike hefte "*St.Olav - Olav den hellige - Olav Haraldsson*" (utgitt av UNKF Distrikt Øst, 1993).

"På slutten av 900-tallet ble det født en gutt på Ringerike, han fikk navnet Olav. Moren het Åsta, faren var Harald Grenske. Ham skulle gutten aldri få se. Harald var småkonge i Vestfold, men likte best å dra på vikingferder i Austerveg. Utro var han også mot sin kone Åsta. Under opphold i Sverige fridde han til Sigrid Storråde. Hun sa nei. Men da Harald ble innpåsliten, sørget hun for at han ble brent inne. Da dette hendte, gikk Åsta barntung med Olav. Harald Grenske var sønnesønns sønn til Harald Hårfagre. I den ætten levde verdifulle egenskaper, som fast vilje, evne til å styre, samle, organisere, men også mindre verdifulle trekk, som villskap, grusomhet, hevnløst, griskhet, lettferdige forhold til kvinner. Disse egenskapene gikk i arv til Olav Haraldsson. (-) Vi vet fra moderne psykologi at dårlige arveegenskaper kan holdes i sjakk ved en god oppdragelse, ved oppvekstmiljøet. Det var nettopp det som ikke skjedde med Olav. Alle hans onde tilbøyeligheter fikk utfolde seg fritt i de årene han lå i viking. Sting av dårlig samvittighet har han aldri følt i denne ungdomstiden fra 12 - 19 år. Når han røvet gods fra småkårsfolk, når han drepte dem som satte seg til motverge, når han tok folk til fange og

solgte dem som trelle, når han krenket kvinner og brente bygder, har det ikke falt ham inn at han handlet galt. Her hadde han hele bygde-Norge med seg, ihvertfall overklassen. Han ble oppmuntret av sin egen mor til slik fremferd. Mannskapet ombord på skipene roste "tøffingen". Det skulle så være! Moralbegrepene var annerledes den gang enn nå,," noterer pater Olav og fortsetter: "Jeg nevner dette for at vi - senere i denne beretningen - lettere kan forstå hvor enormt vanskelig det skulle bli for den nyomvendte ungdommen å rette seg etter den kristne moralloven. Hans vikingsinn kunne ikke i løpet av noen år bøyes helt under Hvitekristens vilje."

"Det er skrevet så mye negativt om at Olav tvangskristnet Norge. Det er kun delvis sant," skriver pater Olav Müller. Deler av befolkningen kjente allerede kristendommen eller var kristne. Noen steder var "noen maktemonstrasjoner nok til å få folk til å la seg døpe"; andre steder ble det truet med tap av liv, lemmer og eiendom. "Mange tviler på Olavs hellighet på grunn av hans sverdmisjon. Den tar de til inntekt for det syn at Olav var det stikk motsatte av hellig - et grusomt menneske," skriver pater Olav.

"Den vanskeligste oppgave som melder seg for en historiker eller en romanforfatter som vil skildre personer fra svunne tider, er den psykologiske innlevelse i deres tanke- og forestillingsverden. Forfatteren av dette hefte er gammel nok til å huske hushjelpens kår før krigen: slit fra morgen til kveld for 25 kr. i måneden (-) En halv fridag i uken. Ingen overtidsbetaling for nattarbeid langt ut i de små timer når herskapet holdt selskap. Et knøttlite krypinn når de dødsslitne gikk til sengs. Slik trellet jenter fra landet i byfamilier for ikke lenger enn 53 år siden. Skulle lignende sosial urettferdighet bli avslørt i dag, ville det lyde protestskrik fra hele landet." Men "slik behandlet husmødre sine hushjelper dengang - og med god samvittighet. Det skulle være slik. De handlet i subjektivt god tro. De gikk i kirken, bad sin aftenbønn og hadde fred med seg selv, Gud og hvermann. Dette har vi et halv hundre år senere med vår sosiale samvittighet vanskelig for å fatte. Hvor nærmest håpløst umulig blir det så ikke å teste motiver til og avsi dom over en person som levde for over 900 år siden. Bastant kritikk på bakgrunn av vår tids toleranse og trosfrihet holder ikke mål, skriver pater Olav."

Illustrasjon fra boken ved Gunnel Maria Kvisgaard.

Om frihet

"Frihet er ingenting, hvis den ikke kan vinnes hver dag!" sier Erik Bye. - "Det handler om noe mye større enn en nabo som ble medlem av NS. Det handler om hvorfor det fortsatt ikke er noen kunst å finne bødler og torturister blant menneskene."

AFTENPOSTEN

Liten påminnelse om kort vei

"Veien fra det å være glad i vårt eget land og folk på en positiv måte, - til det å slå inn på rasismens veier, er ikke lang," sier Jan Petter Walaas i "Kristelig Tidende", som utgis av Metodistkirken. Walaas minner om at "Grunnloven vår inneholdt faktisk lenge en passus om at jøder og jesuitter ikke skal ha adgang til riket."

Korrupsjon i stedet for arbeid

Biskop Oscar Andres Rodriguez, erkebiskop fra Honduras og nylagt president i Det latinamerikanske bisperåd, kom nylig med en sterk fordømmelse av den utbredte korrupsjonen i mange latinamerikanske land. Mange politikere ser en post i regjeringen som en mulighet til å "berike seg selv økonomisk, slik at de etter endt funksjonstid ikke lenger trenger tenke på å arbeide," sa Rodriguez.

CHRIST IN DER GEGENWART

18

Caritas Norge • Den katolske kirkes hjelpeorganisasjon

På de fattiges side

Caritas Norge er Den katolske kirkes organisasjon for hjelpearbeid i utviklingsland. Sammen med menighetene utfører Caritas også diakonalt arbeid i Norge. Caritas bygger sitt arbeid på Kirkens sosiallære og på anerkjente humanitære prinsipper.

Vårt utviklings- og nødhjelpengasjement nærmer seg 20 mill. kroner årlig. NORAD bidrar med 80 prosent av midlene til våre utviklingsprosjekter, og Utenriksdepartementet bidrar til nødhjelp. Vi samarbeider nært med lokale Caritas-organisasjoner, eller med Kirken i prosjektområdene. Vi har ingen dyr representasjon ute.

Vi ber deg om å støtte vårt arbeid ved å bli Caritas-fadder. Du kan gi generell støtte, eller støtte prosjekter i ett bestemt land (se kupongen). Vi utgir regelmessig informasjon, som sendes fadderne. Din støtte blir femdoblet før den når mennesker som lever i nød og fattigdom.

Utviklingshjelp

- Hjelp til selvhjelp i fattige land
- Konsentrert om Guatemala, Honduras, Bolivia, Uganda og Filippinene
- Rettet mot kvinner og barn, drikkevann og primærhelsetjeneste samt inntektsskapende virksomhet

Nødhjelp

- Rettet mot katastrofe- og rehabiliteringsarbeid, samt menneskerettigheter
- Tiltak for å forebygge aids, og for å hjelpe barn som er blitt foreldreløse som følge av aids
- Arbeider selvstendig, og er tilsluttet Caritas Internationalis' nettverk

 Caritas
N O R G E

Jeg ønsker å støtte Caritas' arbeid – vennligst send meg:

Postgiro Bankgiro Info om autogiro / direkte trekk

Mitt bidrag skal gå til:

Generell støtte Bolivia Guatemala Uganda Filippinene

Navn : _____

Adresse : _____

Postnr og -sted : _____

Sendes til: Caritas Norge, Fagerborggaten 17, 0360 Oslo

TIDSSKRIFET ST. OLAV

Katolikk økumenisk representant i Beijing

Det er ventet et innrykk på 30.000 kvinner fra hele verden til FN's fjerde kvinnekonferanse i Beijing i september. Rundt 6.000 er "regjeringsdelegerte" til FN-konferansen, mens omkring 20.000 skal delta i det store Forum for ikke-regjeringsorganisasjoner (NGO). De ti områdene konferansen skal fokusere på er: fattigdom, utdanning og helse, vold, væpnede konflikter, økonomisk ulikhet, politikk, nasjonale og internasjonale institusjoner, menneskerettigheter, massemedia og miljø og utvikling.

Interessen for konferansen er stor også i Norge, ifølge *Forum for kvinner og utviklingsspørsmål*. 350 personer, de fleste kvinner, har meldt seg på konferansen. En del skal være med i den offisielle norske delegasjonen, men de fleste vil delta i Forum. Der skal også Sigrid G. Holm (som St. Olavs lesere vil kjenne som vår egen 'hustegner') delta som representant for NØKK, Norsk Økumenisk Kontaktforum for Kvinner. Nøkk har fått støtte fra staten til å sende én representant, og dette blir da Sigrid, som er en av representantene for den katolske kirke i NØKK. Såvidt St. Olav har bragt i erfaring, blir det også egne representanter fra bl.a. Den norske kirke og Frelsesarméen. Sigrid, som til daglig er produksjonskonsulent ved Skådalen Kompetansesenter i Oslo, er viseformann i Norges Katolske Kvinneforbund som sogner inn under WUCWO, Verdensunionen av katolske kvinneforbund.

"WUCWO, som har representativ

Prinsippfasthet uten å være dømmende
"Du gjør ikke menneskeheten noen tjeneste ved å ta bort lanternene i skoddeheimen," sier pater Kjeld Arild Pollestad, sogneprest i Tønsberg, til *Norpress*. "Vår kirke er meget 'streng' i sin lære når det gjelder moralske spørsmål. Man vil vise menneskene en vei til hellighet. Dermed blir prinsippene nokså faste - som i Bibelen. Den katolske kirke holder fast ved disse prinsipper. Ikke fordi den har noen illusjoner om at flertallet av menneskene kan etterleve dem,

men fordi den vil angi retningen av det som er idealet.

Men så har du menneskene der de faktisk befinner seg - og det er, for de fleste av oss, langt fra idealene. Men kirkens strenge dogmatikk står ikke over livet selv. Det finnes en sannhet for lærestolen, og en for sjelesorgen og skriftestolen. Det vises miskunn og tilgivelse. Enkeltmennesket møter Guds barmhjertighet, slik Jesus selv viste oss. Det er denne tosidigheten, prinsippfasthet uten å være dømmende, som er vanskelig å formidle.

**Lyst og anledning
til å støtte
våre karmelittsøstre
som innvier sitt nye kloster
10. september?
Gaver kan sendes til:
Karmel klosteret,
Holmboesvei 8, 9010 Tromsø
Bankgiro: 6420 05 10281**

19

status ved FN, såkalt NGO-status, er også sterkt engasjert i forhold til NGO-forum ved Beijing-konferansen," forteller NKKF-leder *Rønnaug Aaberg Andresen* til *St.Olav*. "Men på et møte i England nylig mellom de europeiske styrerepresentanter i WUCWO og de engelske kvinneorganisasjonene, et møte der jeg var invitert som observatør, ga visepresidenten for Europa, *Mary Durrer* fra Sveits, uttrykk for adskillig skepsis og tvil om hvorvidt det blir mulig å komme frem med et kristent kvinnesyn i et opplegg som først og fremst er siktet inn på kvinners forhold til materielle verdier. Hun ønsker å forsøke å samarbeide med kristne kvinner fra andre kirkesamfunn."

Men der er også andre skjær i sjøen. "I tillegg til tvilen om mulighetene for å hevde de åndelige og religiøse sider ved kvinners liv - bortsett fra å ta avstand fra fundamentalistiske strømninger, - kommer også de problemene som vi leser om i avisene ved at kineserne har flyttet Forum fra Beijing til en ferieby som ligger hele 60 km borte fra Beijing."

Den offisielle grunnen for flyttingen er at den store sportsarena der Forum skulle ha sine møter, ikke er i forsvarlig bygningsmessig stand, men den egentlige grunnen er nok at Kinas 'herretropp' har fått kalde føtter. Som avisen *Frankfurter Allgemeine* noterte da flyttingen ble kjent: "Nå helt på tampen er det tydeligvis gått opp for regjeringen i Beijing at verdenskvinnekonferansen ikke bare blir en propagandaforestilling som de selv - etter godt sosialistisk mønster - kan organisere som en massesportsfest." ●

Bønnens apostolat i juli:

At de som arbeider for rettferdighet i samfunnet, alltid må ha enkeltmennesket og dets verdighet for øye.

At kvinners gudgitte rettigheter må fremmes, særlig i utviklingslandene.

Bønnens apostolat i august:

At hele Kirkens bønn må bidra til fred og brorskap mellom nasjoner som er i konflikt med hverandre.

At Kirken i Kina må styrke de synlige bånd til Den Hellige Stol.

September:

At den nye katekismen for den katolske kirke må brukes til å styrke troen i evangeliseringens tjeneste.

For fornyet misjonsiver i kjølvannet av Den 5. latinamerikanske misjonskongress.

KATEKETWEEKEND PÅ MARIAHOLM 26.-27. AUGUST 1995

Den årlige weekenden for kateketer, religionslærere og andre interesserte avholdes på Mariaholm 26.-27. august.

Ulrika Erlandsson ved Kateketcentralen i Stockholm vil lede weekenden som kommer til å dreie seg om ulike tilnæringsmåter til bibeltekster. Foruten teologisk utdanning har hun også utdanning innen dans.

Prisen for weekenden blir ca. kr.700,-.

Påmelding innen **15. august** til

Kateketisk Senter, Akersvn.14, 0177 Oslo.

Fra St. Olavs høstmeny:

John W. Gram: Øyeblikkene på veien
Erik Varden: Livgivende tradisjon
Sverre Bagge: Hvor kristne ble vi?
Oddmund Berg: Nye planer for kristendomsfaget
Stein Finstad: Kristningsprosessen
Gunnel Vallquist: Tredve år etter Det 2. Vatikankonsil

Vennligst meld
adresseforandring
til
St.Olavs ekspedisjon,
Akersvn. 5, 0177 Oslo
tel.: 22 20 72 26

20

Glimt fra menighetsliv og Olsokfeiring under krigen

Picpusfedrene - en kongregasjon som for tiden har 6 representanter i vårt land, blant dem Oslo-bispen Gerhard Schwenzer - kan i år se tilbake på 75 års virke her i landet med Trondheim stift som særlig virke- og ansvarsområde. I den anledning har "Søndagsbladet", som utgis av Trondheim stift, en tid hatt en fast spalte - skrevet av pater Heinz-Josef Catrein - med små innblikk i Picpus-fedrenes kronikk. Vi har sakset fra nr. 19. av bladet.

Menighetslivet under krigen

Etter okkupasjonen prøvde man å føre videre menighetslivet så normalt som mulig, og valfarten til Stiklestad i 1940 gikk ennå noenlunde normalt. Men kronikkens tone blir mer og mer alvorlig. "Det var vanskelig å komme igang med menighetsarbeidet etter ferien. Menneskene ble ikke frommere på grunn av krigen, og oppslutningen om gudstjenester og lagsaktiviteter ble mindre."

Den første krigsvinteren bragte også andre problemer. Det var nesten umulig å få brensel. Det fantes ikke lenger fyringsolje og bare lite kull. Det måtte brennes med ved og torv, men kirkens ovn var ikke utstyrt for dette og måtte bygges om. Men også vedprisene ble fordoblet.

Med bekymring så kronisten også hvordan krigen begynte å påvirke barn og ungdommer: "Den tyske Wehrmacht ville ikke akseptere landets lover som forpliktende for seg selv. Man får inntrykk av at den tenkemåten også får fotfeste hos våre barn, og at de ikke lenger tar tingene så nøye som før. . ."

Forholdet til okkupasjonsmakten ble et problem. De tyske feltprestene måtte overlevere en ordre som forbød vanlige menighetsprester å høre skriftemål for tyske soldater, men vi leser: "Sognepresten trodde allikevel at han fortsatt kunne høre skriftemål uten å spørre om den som skriftet var tysker, hollender, franskmann, tsjeker, belgier eller polakk."

I 1942 hadde menigheten 125 medlemmer. St.Olavskirken feiret sitt 40-årsjubileum. Det ble arrangert en ferieleir for menighetens barn (med store problemer med å skaffe den nødvendige maten). St.Elisabethsøstrene feiret sitt 100-årsjubileum, og man drog til Stiklestad: "Valfarten var slitsom. Fra kl. 9.00 - kl. 13.30 var man underveis med toget. Etter å ha forlatt Verdal gikk man uten kors og flagg som gruppe og bad rosenkransen. På Stiklestad var det andakt og preken, en kort pause og kl. 16.32 gikk toget tilbake til Trondheim."

Første svenske stiftssynode siden 1248!

Annen påskedag trådte den første katolske bispedømmesynode i Sverige siden 1248 sammen i Vadstena. I to dager arbeidet deltagerne i tolv grupper med synodens seks emner: katolsk identitet, kristenlivets kilder, å vitne om troen, delaktighet og medansvar i menigheten, "ensam och tilsammans", kirkens sosiale ansvar. Utgangspunktet var det 60 siders heftet *Diskussionsunderlag för Stiftssynoden 1995 i Vadstena*, resultatet av en lang konsultasjonsprosess i menighetene. Gruppene skulle utarbeide tekstforslag til de seks emnene.

To ganger under synoden "fyltes tallet helt fra begynnelsen av. Først da det dreiet seg om samlivsspørsmål. Dernest da det gjaldt den nasjonale sjellesorg," leser vi i KK, *Katolsk Kyrkotidning* (nr. 9-95) som bringer fyldig referat fra denne første synodesesjon. Neste omgang følger til høsten. Vi har sakset noen sitater og observasjoner.

Om den multinasjonale svenske kirke: "Vi i den katolske kirke har verdens sjansje til å vise at mennesker av alle slag kan leve sammen," sa *Berit Bylund* fra fransiskanernes legmannsorganisasjon (3. orden). "Vårt stifts kanskje tydeligste kjennetegn er det kulturelle mangfold," skrev gruppen "Å vitne om troen" i sitt tekstutkast. "Vi er en liten lokalkirke, men likevel feirer vi vår tro i åtte ulike riter og kommer fra nesten alle kanter av verden. *Vi ser dette mangfold som en enestående berikelse.* Det er på i seg selv et evangelium, et tegn på kirkens katolisitet, og en stadig

A/S NORSKE SHELL

Leverandør av oljeprodukter til de fleste katolske institusjoner.

BESTILLING 22 66 59 00 – SERVICE 22 66 58 60 – 22 66 58 61

MALERMESTER
utfører allslags maler- og tapetserarbeider

GEORG FOERSTER

Tlf.: 22 15 54 26/22 15 56 06

påminnelse om at vi tilhører den ene sanne og verdensomspennende kirke. Den kan også bli et håp for vårt svenske samfunn." De nasjonale gruppene (i Sverige en menighet innen menigheten, for de store nasjonale gruppers vedkommende) bør 'oppvurderes', men også integreres bedre i en menighet "for alle", og komme mer med i råd og utvalg.

Diskusjonen om samlivsspørsmål - temaet "ensam og tilsammans" - delte "påtagelig stiftssynoden i to leire," noterer KK. Den ene gruppen var meget fornøyd med tekstforslaget, som la hovedvekten på pastorale hensyn og ga rom for den enkeltes samvittighet. Den andre gruppen mente at nettopp det var problematisk: ". . her presenteres samvittigheten og normen eller idealet som om det er helt umulig å etterleve dette idealet," påpekte Opus-Dei-presten *Jorge de Salos*. "Samvittigheten er ikke autonom. Da havner vi i moralsk relativisme," sa sogneprest *Marian Jancarz* fra Helsingør. "Kirken er kalt til å reise mennesker opp slik Kristus hjalp den krokryggede kvinnen," sa *Ulrika Erlandsson* fra Katolska Pedagogiska Nämnden. "Jeg skulle ønske at vi anstrengete oss mere for å innby folk til vårt fellesskap og ikke stengte dem ute."

"Vi må lære oss til å lytte til hverandre. Til paven, kirkens lære og Guds bud - men også til dem som rammes, lider," sa biskop *Hubertus Brandenburg*. Å bare lytte til paven, er teologisk feil. Biskopen pekte på det som kalles *sensus fidelium* : det man innen Guds folk tenker, mener, lider og håper på. "Vi må lære oss å leve med at vi har ulike meninger."

Når synoden avsluttes til høsten, vil biskopen sammenfatte den i et hyrdebrev.

Kroatisk katolsk misjon 25 år

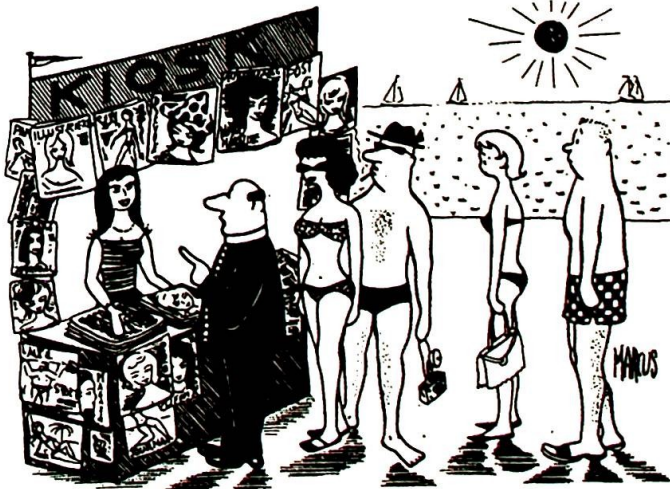
Den 28. mai feiret kroatene i Norge 25-årsjubileum. I alle disse årene har kroatene engasjert seg i Kroatisk katolsk misjon. De har sin egen prest sendt av den kroatiske bispekonferanse, de har pastoralt arbeid, de feirer messe på kroatisk hver søndag i St.Olav kirke i Oslo og en gang i måneden i Moss, Askim, Tønsberg og Arendal. Barn og ungdom har religionsundervisning.

Til 25-årsjubileet kom biskop

Bozanic fra Kroatia og utdelte den hellige konfirmasjon til de kroatiske konfirmantene. Etter messen fortsatte feiringen med et kulturprogram i menighetslokalet i Akersvn. 5 i Oslo. p.S.C.

Med et sommersmil fra "St. Olav"
for noen tiår tilbake
ønsker redaksjonen
gamle og nye lesere av bladet
en riktig god sommer!

— Umnskyld, har De siste nummer av «St. Olav»?

Liturgisk kalender

JULI

- Lør 8 Sta. Sunniva.
1 Mos 27,1-5.15-29/
Matt 9,14-17
(Norske Tidebønner - uke 2)
- Søn 9 14. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR - Jes 66,10-14/
Gal 6,14-18/ Luk 10,1-20
- Man 10 St. Knut. 1 Mos 28,10-22/
Matt 9,18-26
- Tir 11 St. Benedikt. Ord 2,1-9/
Matt 19,27-29
- Ons 12 1 Mos 41,55-57 & 42,5-7.17-24/
Matt 10,1-7
- Tor 13 (St. Henrik). 1 Mos 44,18-29 &
45,1-5/ Matt 10,7-15
- Fre 14 (St. Camillus av Lellis).
1 Mos 46,1-7.28-30/
Matt 10,16-23
- Lør 15 St. Svithun. 1 Mos 49,29-33 &
50,15-24/ Matt 10,24-33
(Norske Tidebønner - uke 3)
- Søn 16 15. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR -
5 Mos 30,10-14/ Kol 1,15-20/
Luk 10,25-37
- Man 17 2 Mos 1,8-14.22/Matt 10,34-11,1
- Tir 18 2 Mos 2,1-15/ Matt 11,20-24
- Ons 19 2 Mos 3,1-6.9-12/ Matt 11,25-27
- Tor 20 St. Thorlakk. 2 Mos 3,13-20/
Matt 11,28-30
- Fre 21 (St. Laurentius av Brindisi).
2 Mos 11,10-12,14/ Matt 12,1-8
- Lør 22 Sta. Maria Magdalena.
2 Mos 12,37-42/ Matt 12,14-21
(Norske Tidebønner - uke 4)
- Søn 23 16. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR -
1 Mos 18,1-10/ Kol 1,24-28/
Luk 10,38-42
- Man 24 2 Mos 14,5-18/ Matt 12,38-42
- Tir 25 ST. JAKOB - 2 Kor 4,7-15/
Matt 20,20-28
- Ons 26 Ss. Joakim og Anna.
2 Mos 16,1-5.9-15/ Matt 13,1-9
- Tor 27 2 Mos 19,1-2.9-11.16-20/
Matt 13,10-17
- Fre 28 2 Mos 20,1-17/ Matt 13,18-23
- Lør 29 ST. OLAV - OLSOK (der St.
Olav feires søndag: Sta. Marta)

AUGUST

- Tir 1 St. Alfonso Liguori.
2 Mos 33,7-11 & 34,5-9.28/
Matt 13,36-43
- Ons 2 (St. Eusebius av Verçelli).

- Tor 3 2 Mos 34,29-35/ Matt 13,44-46
- Fre 4 St. Johannes Vianney.
3 Mos 23,1.4-11.15-16.27.34b-37/
Matt 13,54-58
- Lør 5 (Vigselsfest for basilikaen Maria Maggiore). 3 Mos 25,1.8-17/
Matt 14,1-12
(Norske Tidebønner - uke 2)
- Søn 6 18. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR - Fork 1,2 &
2,21-23/ Kol 3,1-11/
Luk 12,13-21
- Man 7 (St. Sixtus II og hans ledsagere).
4 Mos 11,4-15/
Matt 14,13-21
- Tir 8 St. Dominikus / Kirkevigselsfest i Oslo Bispedømme.
4 Mos 12,1-13/ Matt 14,22-36
- Ons 9 4 Mos 13,1-3a.25-14,1.26-30.34-35/ Matt 15,21-28
- Tor 10 ST. LAURENTIUS -
2 Kor 9,6-10/ Joh 12,26-26
- Fre 11 Sta. Klara. 5 Mos 4,32-40/
Matt 16,24-28
- Lør 12 5 Mos 6,4-13/ Matt 17,14-20
(Vigiliemessen til Marias Opptagelse: 1 Krøn 15,3-4.15-16; 16,1-2/
1 Kor 15,15-57/
Luk 11,27-28
(Norske Tidebønner - uke 3)
- Søn 13 JOMFRU MARIAS OPPTAGELSE I HIMMELEN -
Åp 11,19; 12,1-6.10/
1 Kor 15,20-26/ Luk 1,39-56
- Der festen feires 15. august - 19. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR - Visd 18,6-9/ Heb 11,1-19/
Luk 12,32-48
- Man 14 St. Maximilian Kolbe.
5 Mos 10,12-22/ Matt 17,22-27
- Tir 15 JOMFRU MARIAS OPPTAGELSE I HIMMELEN (dersom ikke feiret søndag)
Tirsdag i 19. uke: 5 Mos 31,1-8/
Matt 18,1-5.10.12-14
- Ons 16 (St. Stefan av Ungarn).
5 Mos 34,1-12/ Matt 18,15-20
- Tor 17 Jos 3,7-10a.11.13-17/
Matt 18,21-19,1
- Fre 18 Jos 24,1-13/ Matt 19,3-12
- Lør 19 (St. Johannes Eudes).
Jos 24,14-29/ Matt 19,13-15
(Norske Tidebønner - uke 4)
- Søn 20 20. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR -
Jer 38,4-6.8-10/ Heb 12,1-4/
Luk 12,49-53
- Man 21 St. Pius X. Dom 2,11-19/
Matt 19,16-22
- Tir 22 Jomfru Marias dronningverdighet.
Dom 6,11-24/ Matt 19,23-30
- Ons 23 (Sta. Rosa av Lima). Dom 9,6-15/
Matt 20,1-16
- Tor 24 ST. BARTOLOMEUS -
Joh Åp 21,9-14/ Joh 1,45-51
- Fre 25 (St. Ludvig). (St. Josef Calasanz).
Rut 1,1.3-6.14b-16.22/
Matt 22,34-40

En bok til
hjelp for dem
du er glad i

TIL MINE
KJÆRE

EN PERSONLIG
VEILFØRNING FOR
DE ETTERLATTE

I denne vakre boken kan du på en praktisk og verdig måte notere dine ønsker vedrørende gravferden og hva du vil skal skje med dine papirer og eiendeler. Slik kan du gjøre det lettere for dine pårørende i den vanskelige tiden etterpå.

Vi anbefaler boken og tilbyr den nå for kr. 95,-.

Skriv eller ring om den.

T. S. JACOBSENS
Begravelsesbyråer

Hovedkontor:
SENTRUM 22 20 79 05
Ullevålsveien 1

OSLO VEST 22 50 00 30
Harbitzalleen 14

OSLO ØST 22 67 28 80
Grensesvingen 7, Fyrstikkertorget

- Lør 26 Rut 2,1-3.8-11 & 4,13-17/
Matt 23,1-12
(Norske Tidebønner - uke 1)
- Søn 27 21. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR - Jes 66,18-21/
Heb 12,5-13/ Luk 13,22-30
- Man 28 St. Augustin. 1 Tess 1,1-5.8b-10/
Matt 23,13-22
- Tir 29 Johannes Døperens halshugging.
1 Tess 2,1-8/ Matt 23,23-26
- Ons 30 1 Tess 2,9-13/ Matt 23,27-32
- Tor 31 1 Tess 3,7-13/ Matt 24,42-51

SEPTEMBER

- Fre 1 1 Tess 4,1-8/ Matt 25,1-13
- Lør 2 1 Tess 4,9-11/ Matt 25,14-30
(Norske Tidebønner - uke 2)

Ansvarshavende redaktør: Unni Klepper Joynt

Faste medarbeidere:

Olav Egil Aune

Liv Greni

Bernt Eidsvig

Albert Raulin o.p.

Gunnel Vallquist

ISSN 0802-6726

Akersveien 14, 0177 Oslo

Redaksjon: Tlf. 22 20 72 48

Ekspedisjon: Tlf. 22 20 72 26

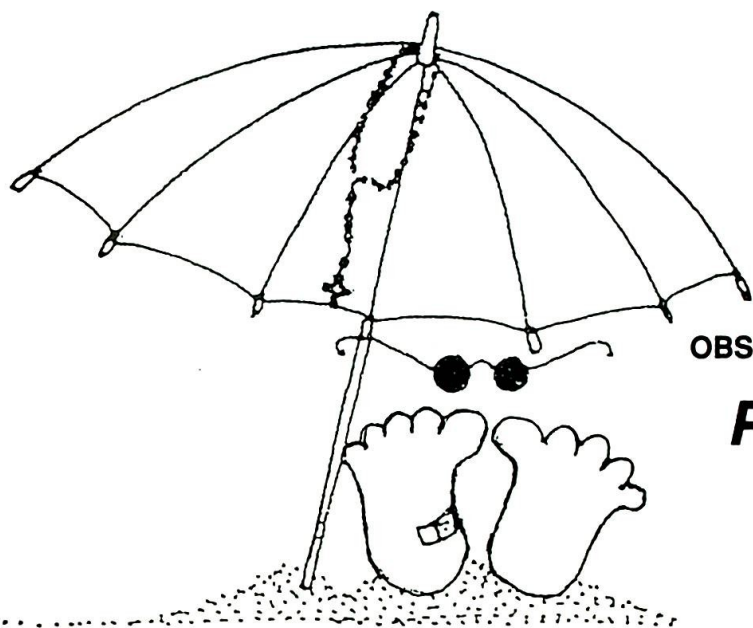
Årsabonnement (Norge): kr. 200,—

Øvrige europeiske land: kr. 220,—

Andre verdensdeler: kr. 230,—

Annonser 19 dager før utgivelsesdagen.

Bankgiro 6022.20.13073. Postgiro 0807 2046480

OBS!

OBS!

**St.
OLAV**

BOKHANDEL

Akersveien 14, 0177 Oslo

Telefon: 22 20 72 48 - Fax: 22 36 02 63

Provianter i tide!

Bøker skal leses

Musikk høres

Kort sendes

Lys tennes

Sommeråpningstider:

Hverdager 9-16

Lørdag 9-14

Telefon 22 20 72 48

Søn 3 22. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR - Sir 3,17-18.20.28-29/
Heb 12,18-19.22-24/
Luk 14,1.7-14

Man 4 1 Tess 4,13-17/ Luk 4,16-30

Tir 5 1 Tess 5,1-6.9-11/ Luk 4,31-37

Ons 6 Kol 1,1-8/ Luk 4,38-44

Tor 7 Kol 1,9-14/ Luk 5,1-11

Fre 8 JOMFRU MARIAS FØDSEL -

Mi 5,1-4 el Rom 8,48-30/
Matt 1,1-16.18-23

Lør 9 Kol 1,21-23/ Luk 6,1-5

(Norske Tidebønner - uke 3)

Søn 10 23. SØNDAG I DET ALMINNELIGE KIRKEÅR - I Trondheim

stift: Kirkevigselfest.

Visd 9,13-18/ Filem 9b-10.12-17,

Luk 14,25-33

Man 11 Kol 1,24-2,3/ Luk 6,6-11

Tir 12 Kol 2,6-15/ Luk 6,12-19

Ons 13 St. Johannes Krysstomus.

Kol 3,1-11/ Luk 6,20-26

Tor 14 KORSETS OPPHØYELSE -

4 Mos 21,4-9 el Fil 2,6-11/
Joh 3,13-17

Fre 15 Jomfru Marias Smerter.

1 Tim 1,1-2.12-14/ Luk 6,39-42

Lør 16 Ss. Kornelius og Kyprian.

1 Tim 1,15-17/ Luk 6,43-49

(Norske Tidebønner - uke 4)

Søn 17 24. SØNDAG I DET ALMINNELIGE

LIGE KIRKEÅR - 2 Mos 32,7-

11.13-14/ 1 Tim 1,2-17/
Luk 15,1-32

Man 18 1 Tim 2,1-8/ Luk 7,1-10

Tir 19 (St. Januarius). 1 Tim 3,1-13/
Luk 7,1-10

Ons 20 Ss. Andreas Kim og ledsagere.

1 Tim 3,14-16/ Luk 7,31-35

Tor 21 St. MATTEUS - Ef 4,1-7.11-13/
Matt 9,9-13

Fre 22 1 Tim 6,2-12/ Luk 8,1-3

Lør 23 1 Tim 6,13-16/ Luk 8,4-15

(Norske Tidebønner - uke 1)

Søn 24 25. SØNDAG I DET ALMINNELIGE

LIGE KIRKEÅR - Amos 8,4-7/
1 Tim 2,1-8/ Luk 16,1-13

Blikk
på tiden

Tusen år med fordommer

Kirken i Norge feirer 1000 års-jubileum. Tusen år. Man skulle tro de fleste fordommer mot kirken var ryddet av veien i løpet av så lang tid. Fordommer er jo som kjent nært knyttet til fremmedfrykt.

I deler av pressen (særlig den tabloide), som ellers advarer sterkt og høyløst mot fremmedfrykt og fordommer, er det ren plankekjøring (når blekket er i ferd med å løpe tørt?) å harselere fordomsfullt og selvsikkert over kirken (og ikke bare Den norske). Angrepene er etterhvert blitt så forutsigbare inntil det kjedsommelige, at man griper seg i å håpe på i det minste ett nytt argument ved siden av sex- og kjønnsfikseringen som angivelig får bordelle- ne til å blekne i sammenligning med norske kirker og bedehus.

Bedre blir det ikke når man prøver å bortforklare troen som sådan. Det er ikke uvanlig å finne følgende selvmotsigelser som gjensidig opphever hverandre i samme artikkel: 1) Det er så mye vondt i verden. Derfor klamrer folk seg til troen. 2) Det er så mye vondt i verden. Derfor er det umulig å tro.

Ingenting provoserer meg mer enn hjemme-snekra amatør-teologi, særlig når det kamoufleres som kritisk tenkning blant de skriveføre i hovedstadspressen. Med sin anti-kristne fundamanetisme, ville de antakelig karakterisert undertegnede som et hjerne-vasket offer for en to tusenårig kjærlighetsløs mannskultur. En karakteristikk mine bekjente ville fnist uforstående av.

Nå skal jeg forresten passe meg for å være selvrettferdig. En gang var det jeg som tok lidenskapelig avstand fra det jeg antok var kristendom. I kampens hete fikk jeg heldigvis den glupe ide å gå til kildene for å finne ut hva kristendom egentlig er - bortsett fra det jeg hadde lest i avisene og hørt av lokale vestlandsfanden'er med oldemødre og grandtanter.

Det ble en ytterst pinlig erfaring: her hadde jeg, med mine løsrevne bibelsitater og omtrentlige antakelser, satt meg til doms over en to tusen årig tradisjon, utdypet gjennom historien av hjerner som er adskillig skarpere enn min. Her hadde jeg, i latterlig hovmot, forkastet Bibelen på grunnlag av mine overfladiske kunnskaper om Det gamle testamente og en tilsvarende nærsynt lesning av Paulus. Med himmelropende mangel på ydmykhet hadde jeg servert lettvintheter og avskrevet kristendommen etter fem minutters granskning og ditto tenkning over et skrift som de lærdeste filosofer og teologer ennå ikke har sluttet å undre seg over! Jeg hadde også følt meg kompetent til å påstå at Gud ikke finnes, fordi verden befant seg i

en situasjon som ikke tilsvarte mine selvhøytidelige krav til guddommen. I ufattelig arrogane hadde jeg opphøyd meg selv til Guds sensor - og gitt Ham stryk-karakter! Skamrødmen har ennå ikke lagt seg...

Skal vi dømme etter dem som kommer til orde i angrepene på kirken, er kunnskapen om kristendommen ubegripelig lav. Den monomane interessen for hva kirken mener i kontroversielle saker, blir sjelden fulgt av et seriøst forsøk på å finne ut hvorfor. Dermed får vi en lapskaus av lettvintheter som - dessverre - setter seg i folks bevissthet, slik at mange forkaster kristendommen før de har satt seg inn i hva den egentlig står for. Det holder nemlig ikke med løsrevne sitater. Bibelen er ingen sitatordbok. Den inneholder et komplisert, sammenhengende tanke-system med mange uttrykksformer, inspirert av Den Hellige Ånd for å uttrykke Guds vilje med skapningen. Hadde ikke kirkens hyrder gjennom tidene stått imot presset fra dem som vil tolke skriften inn i flyktige ideologier og moteriktige idealer, ville kirken forlenget gått til grunne. Man kurerer som kjent ikke migrene ved å kappe av seg hodet. Det er selvfølgelig dette de anti-kristne krefter håper på.

De tusen årene med kristendom kan lett forlede oss til å tro at vi kjenner religionen og kirkens oppgave bedre enn vi faktisk gjør.

Kunnskapsmangel går det heldigvis an å bøte på. Det er verre med arrogansen.

Backstreet Girl